وەزارەتی کارەبا
ژمارە: 204 لە 2019/8/1

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێمان دراوە لە ماددەی (5) بڕگەی (2) لە یاسای وەزارەتی کارەبا ژمارە(5)ی ساڵی 2006 و نووسراوی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران ژمارە (1351) لە 2016/3/28 و لە پێناو بەرژەوەندی کار و ڕێکخستنی مەرج و ڕێنماییەکانی پێدانی ووزەی کارەبا بە هاوبەشان لەسەر ئاستی هەرێمی کوردستان و بەمەبەستی بەرچاورونی هاووڵاتیان لە چۆنیەتی بەکارهێنانی ئەم ووزەیە بەشێوەیەکی گونجاو و چارەسەرکردنی سەرپێچیەکان، بڕیاردرابە دەرکردنی ئەم ڕێنماییە:

ڕێنمایی ژمارە (1)ی ساڵی 2019
ڕێنمایی و مەرجەکانی پێدانی ووزەی کارەبا

بەشی یەکەم
پێناسەکان

ماددەی (1):-

ئەم دەستەواژانەی کە ناویان هاتووە لەم ڕێنماییەدا ئەو مانایانە دەبەخشن، کە جێگیرکراون بەرامبەریان:

1- وەزارەت:- وەزارەتی کارەبای حکومەتی هەرێمی کوردستان.
2- فەرمانگە:- بەڕێوەبەرایەتیە گشتیەکانی کارەبای پارێزگاکان و ئیدارە سەربەخۆییەکان و بەڕێوەبەرایەتیەکانی دابەشکردنی کارەبا و فەرمانگە و لقە خزمەتگوزارییەکانیان بەپێی سنووری لێپرسراوییەتی جوگرافیای هەر بەڕێوەبەرایەتییەك.
3- پلان:- پلانی ساڵانەی پەسەندکراو تایبەت بە پڕۆژەکانی وەزارەتی کارەبا.
4- هاوبەش:- بریتیە لە کەسێکی سروشتی یاخود مەعنەوی کە سوودمەندە لە وەرگرتنی ووزەی کارەبا و خاوەنداریەتی موڵکەکە دەکات.
5- پۆلینی هاوبەش:- پۆلینی هاوبەشان دابەش دەکرێت بۆ ئەمانەی خوارەوە:

أ- ماڵان	ب- بازرگانی	ج- پیشەسازی	د- کشتوکاڵی	هـ- میری

ئەو دەستەواژانەی کە لەم ڕێنماییەدا هاتوون ئەو مانایانە دەبەخشن کە لە بەرامبەریان دا دیاریکراوە:-

(kV):	کیلۆڤۆڵت	(kVA):	کیلۆڤۆڵت ئەمپێر	(MVA):	مێگاڤۆڵت ئەمپێر
(kW):	کیلۆ وات	(MWh):	مێگا وات کاتژمێر	(MW):	مێگا وات
(kVAr):	کیلۆ ڤار	(MVAr):	مێگا ڤار	(MVArh):	مێگا ڤار کاتژمێر
(Ø1):	سنگڵ فەیس	(Ø3):	سێ فەیس	(HZ):	هێرتز
(kHZ):	کیلۆ هێرتز	(MHZ):	مێگا هێرتز		

بەشی دووەم
مەرجە گشتیەکانی پێدانی ووزەی کارەبا بە هاوبەشان

ماددەی (2):-

1- فەرمانگەکانی کارەبا بەپێی سنووری جوگرافیای ووزەی کارەبا دەدەن بە هاوبەشان وەبەئاستی شەش ڤۆلتییەی جیاواز بەو شێوەیەی لە خوارەوە هاتووە:

أ- تواناى ڤۆلتييەى نزم – سنگل فەيس (240 V) (–10% تا +6%) بەو هابەشانە دەدرێت كە پێوستى كارەبايان تا (15kW) بێت.

ب- تواناى ڤۆلتييەى نزم – سێ فەيس (416 V) (–10% تا +6%)بەوهابەشانە دەدرێت كە پێوستى ووزەى كارەبايان زياتر بێت (15kW) تاكو(30kW).

ج- تواناى ڤۆلتيەى ناوەند سێ فەيس (11kV) (±5%) بەو هاوبەشانە دەدرێت كە پێويستى ووزەى كارەبايان زياتر بێت لە (30kW) تاكو (5MW).

هـ- تواناى ڤۆلتيەى ناوەند سێ فەيس (33kV) (±10%) بەو هاوبەشانە دەدرێت كە پێويستى ووزەى كارەبايان زياتر بێت لە (5MW) تاكو (30MW).

و- تواناى ڤۆلتيەى بەرز سێ فەيس (132kV) (±10%) بەو هاوبەشانە دەدرێت كە پێويستى ووزەى كارەبايان زياتر بێت لە (30MW) تاكو (150MW) جگە لە كارگەكانى توانەوەى ئاسن.

ز- تواناى ڤۆلتيەى بەرز سێ فەيس (400kV) (±10%) بەو هاوبەشانە دەدرێت كە پێويستى ووزەى كارەبايان زياتر بێت لە (150MW) وە كارگەكانى ئاسن كە ناتوانن خاڵى (و) كارەبايان پێ بدرێت.

2- ئەگەر وا پێويست بكات هێڵى كارەبا لە ڕووبار يان بەربەستى ئاو بپەڕێندرێتەوە بۆ پێدانى ووزەى كارەبا بە شوێنێكى دياريكراو، فەرمانگە هەڵسەنگاندن دەكات بۆ شێوازى پەراندنەوەى هێلەكە بەسەر بەربەستى ئاويەكەدا،ئەمەش بۆ بەديهێنانى پێوەرە پشت پێبەستراوەكانى تايبەت بەدوورى ڕێگە پێدراوى نێوان هێڵ و ئاستى ئاو بە رەچاوكردنى بەرزترين ئاستى ئاو، هەروەها پێويستە پێش دەستبەكاربوون لەپرۆژەكە رەزامەندى لەلايەنە پەيوەنديدارەكان لەوەزارەتەكانى (كشتوكاڵ وسەرچاوە ئاوييەكان و گواستنەوە وگەياندن و ئاوەدانكردنەوەو نيشتەجێكردن) وەربگيرێت.

ماددەى (3):-

بەمەبەستى گەياندنى ووزەى كارەبا بۆ هاوبەشان، پێويستە پەيڕەوى ئەم خاڵانە بكرێت:

1- پێشكەشكردنى داواكارى بۆ هاوبەشبوونى كارەبا لەلايەن خاوەن موڵك يان بريكارى ياسايى بەهەبوونى بەڵگەنامەى پەسەندكراو. هەروەكو لە پاشكۆى ژمارە (1)دا هاتووە هاوكات كرێچى بۆى هەيە داواى هاوبەشبوونى ووزەى كارەبا بكات بۆ ئەو موڵكەى كە بەكارى دێنێ بەمەرجێ گرێبەستى پەسەندكراوى هەبێت بەڵام تۆمارى هاوبەشى كارەباييەكە بەناوى خاوەن موڵك تۆمار دەكرێت.

2- لەكاتى بەستنى تۆڕى كارەبا بۆ هاوبەش پێويستە كێبڵەكان لەناو لولەك دابنرێت بەمەرجى دڵنيابوون لەوەى كەوا هيچ سەرپێچى لەسەر كێبڵەكە نەكراوە يان بەشێوەى دەركەوتوو (ظاهر) بێت لەنێوان تۆڕى كارەبا و پێوەرەكە، بەدەر لەم دوو مەرجە نابێ ووزەى كارەباى پێ بدرێت.

3- دابين كردن و دانانى بۆردى سەرەكى لە جۆرى سينگل فەيس يان سێ فەيس بەو جۆرەى كە فەرمانگە ديارى دەكات.

4- دابين كردن و دانانى بۆردى پێوەر لەو شوێنەى كە فەرمانگە ديارى دەكات.

5- دواى جێبەجێ كردنى ئەو (٤) مەرجانەى سەرەوە فەرمانگە نۆرينى دامەزراوەى كارەبايى داواكراوەكە ئەنجام دەدات.

ماددەی (4):-

یەکەم:ئەو هاوبەشانەیپێویستیان بە(30) کیلۆ وات یان کەم تر هەیەدەتوانێت لە گۆڕەری گشتی ووزەی کارەبایانپێ بدریتبەپێی پێداویستی باڵەخانەکە بەمەرجێك لە توانای تۆری دابەشکردنی کارەبا دابێت بە هاوبەشی سینگل فیس یان سێ فیس لە یەك هاوبەش زیاتر نەبێت وەپێویست دەکات لە کاتی کردنەوەی هاوبەش و پێدانی کارەبا بەو هاوبەشانە ریکارپێویست لە لایەن فەرمانگەکانی کاروباری ووزەپەیڕەو بکرێت بەدانانی (سیرکت بریکەر و پێوەر)بۆ سنورداركردنی بری ووزەی وەرگیراو تاوەکو لە(30) کیلۆوات زیاتر نەبێت ، وە ئەگەر بڕی ووزەی کارەباپێویست لە(30) کیلۆ وات زیاتر بوو ئەوا پێویستە خاڵی دووەم لەم ماددەیەپەیڕەو بکرێت .

دووەم:ئەو هاوبەشەی کە پێویستی بە بری(30) کیلۆ وات زیاتر لەووزەی کارەبا هەیەپێویستە بە(33kV, 11kV)ووزەی کارەبای بۆ دابین دەکرێت کە لە برگەکانی (ج، ھ)ی خاڵی یەکەمی ماددەی (2) دا هاتووە پابەند بکرێت بە دانانی گۆرەر وەلەنەخشەی بیناکە جێگیر بکرێت .

سێیەم: ئەو هاوبەشەی کە بە (400kV, 132kV)ووزەی کارەبای بۆ دابین دەکرێت کە لە برگەکانی (و،ز)ی خاڵی یەکەمی ماددەی (2) دا هاتووە یان ئەو هاوبەشەی کە وێستگەی ناوەندی گۆرینی ڤۆلتیەی (33kV) پێویستە پابەند بکرێت بە دانانی وێستگەی ناوەندی لەسەر ڕووبەرێکی زەمینی گونجاو لەناو سیاجی پرۆژەکە بەمەرجێ پابەندبوونیان بە مواسەفات و رێنماییەکانی وەزارەتی کارەبا ،وەپێویستە وێنەیەك لە کلیلی ژووری ئەو وێستگە ناوەندیە یان گۆرەرە بدرێت بە فەرمانگەی کارەبای پەیوەندیدار بۆ ئەوەی کارمەندانی بتوانن لەکاتی پێویست بەکاری بێنن.

چوارەم: ئەو باڵەخانەی کە بەپێی خاڵی (دووەم)ی سەرەوە پێویست دەکات گۆرەر دابنێن پێویستە لە دانانی گۆرەر پابەندی ئەم خاڵانەی خوارەوە بن.

1-هاوبەش بۆی هەیە گۆرەر لە ژورێك لەئاستی ڕووی زەوی دابنێت بە دیاریکردن و دانانی گۆرەری ئاسایی بەپێی مەرج و مواسەفاتی وەزارەتی کارەبا.

2-هاوبەش بۆی هەیە گۆرەری (٠,٤/١١) KV لە ژێر زەمین دابنێت بەمەرجێك سیستەمی (کۆم پاکت) (گۆرەری ووشك و سەرجەم پێکهاتەکان) بەپێی مەرج و مواسەفاتی وەزارەتی کارەبا.

3-دانانی گۆرەری(٠,٤/١١) KVلە یەکێك لە نهۆمەکانی باڵەخانە یان لەسەر بانی باڵەخانەکە بەپێی مەرج و مواسەفاتی وەزارەتی کارەبا.

4- دانانی کویسك خاوەن باڵەخانە بۆی هەیە گۆرەری کویسک دابنێت لەسەر موڵکی خۆی بەمەرجێك لە (أرتداد) نەبێت شوێنەکە تایبەت بێت بۆ ئەوکارە و مەترسی نەبێت بۆ سەر گیانی هاووڵاتیان و بەپێی مەرج و مواسەفاتی وەزارەتی کارەبا.

ماددەی (5):-

نابێت زیاتر لە یەك سەرچاوەی ووزەی کارەبا بە یەك شوێن بدرێت (جگە لە حالەتی زۆر تایبەت بەرەزامەندی وەزیر بە شێوەیەك کە مەترسی نەبێت بۆ سەر ژیانی هاووڵاتیان و تۆرەکانی کارەبا وە سەرچاوەی دووەم لە ڕێگای هاوبەشێکی نوێ و بەستانی پێوەری نوێ کارەبای پێ دەدرێت).

ماددەی (6):-

هەر کاتێك هاوبەش پێویستی بە بەکارهێنانی مۆلیدەی کارەبا هەبوو، پێویستە مەرجەکانی خۆپاراستنی پیشەیی پەیڕەو بکات، لە رێگەی دانانی بۆردێك بۆ جیاکردنەوەی ووزەی کارەبای نیشتمانی لە کارەبای مۆلیدە (Change Over) یان (Contactor) بە مەبەستی تێکەڵاو

نەبوونی ئەم دوو سەرچاوە ووزەیە و پاراستنی سەلامەتی گیانی کارمەندان، ئەگەر لە ئەنجامی پەیرەونەکردنی ئەم ڕێنماییە هەر زیانێك بەر کارمەندانی فەرمانگەکە بکەوێت، ئەوا هاوبەشەکە لە ڕووی یاساییەوە بەرپرس دەبێت.

ماددەی (٧):-

بۆ گەیاندنی ووزەی کارەبا و کردنەوەی هاوبەش بۆ هەر ماڵێك لە گوندەکان، پێویستە پشتگیری یەکەی کارگێڕی هەبێت کە ماڵەکە لە ناو سنووری دانیشتوانی گوندە (حەرەمی گوند)" بەمەش تێچوی ڕاکێشانی هێلی کارەباکە دەکەوێتە ئەستۆی فەرمانگەکانی کارەبا و تەنها بۆ پۆلی ماڵ بەکاربێت بەڵام ئەگەر شوێنی هاوبەشەکە بکەوێتە دەرەوەی حەرەمی گوند ئەوە بەپێی ماددەی (10) مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت.

ماددەی (٨):-

لە سنوری شارەوانی فەرمانگە تۆڕی ووزەی کارەبا بۆ ئەو شوێنانە دادەنرێت کە نەخشەکەی لە ماستەر پلان یان لە نەخشەی شارەوانی پەیوەندیدار پەسەند کرابێت.

ماددەی (٩):-

أ- پێویستە ئەو شوێنانەی تۆڕی ووزەی کارەبایان بۆ دادەنرێت لە سنوری شارەوانی (گەرەکە تازەکان) لە پلانی فەرمانگە دانرابن و لە (25%)ی بیناکانی تەواو بوبێت یاخود دەست بە دروستکردنی کرابێت، هەروەها پێویستە ڕێڕەوی شەقام و کۆڵانەکان دیاری کرابێت و زەویەکە هەموار کرابێت (تەسویەی ترابی).

ب- ئەو شوێنانەی کە دانانی تۆری کارەبا دەکەوێتە ئەستۆی خاوەنەکەی مەرجی تەواوبوونی (25%) بیناکانی خاڵی (أ)ی سەرەوەی لەسەر جێبەجێ ناکرێت.

ماددەی (١٠):-

هاوبەش یان خاوەن پڕۆژە سەرجەم خەرجیەکانی ڕاکێشانی هێلی کارەبا دەگرێتەئەستۆی (کەلوپەل + کرێی کار) بۆ پڕۆژەکان، هەوایی بێت یان ژێر زەوی کە لە پلان یان لەپلانی دەستەی وەبەرهێنان دانەنرابێت و ئەو خەرجیانە ناگەڕێتەوە، خاوەنداریەتی تۆرەکە بۆ هاوبەشانی (کشتوکاڵی و پیشەسازی، بازرگانی) جگە لە گۆرەر وپێوەلکاوەکانی دەگەرێتەوە بۆ فەرمانگە و دەتوانێت کەلکی لێ وەربگیرێت بۆ فراوانکردنی لە ئایندە وەبۆ هاوبەشانی (میری و نیشتەجێ بوون) خاوەنداریەتی سەرجەم تۆرەکە دەگەرێتەوە بۆ فەرمانگە.

ماددەی (١١):-

ئەگەر هاوبەشێکی نوێ داواکاری راکێشانی هێلی ووزەی کارەبای تایبەتی پێشکەش کرد لەسەر تۆری ووزەی کارەبای هاوبەشێکی کۆنی تایبەت ئەوە دەبێت لە گوژمەی تێچووی پرۆژەکە بەشداربێت لەو بەشەی تۆرەکە کە هەردوو هاوبەشەکە لێی سوودمەند دەبن بەڵام دوای پێنج ساڵ لە دامەزراندنی هێلە کۆنەکە ئەم مەرجەی سەرەوە پەیرەو ناکرێت، بەڵام ئەگەر فەرمانگە پێویست بوو سود لەم هێلە وەربگرێت بۆ بەرژەوەندی گشتی ئەوە ئەو مەرجە نایگرێتەوە و دەتوانی بەکاری بێنێ بێ بەرامبەر.

ماددەی (١٢):-

مەرجەکانی پێدانی زیاتر لە یەك هاوبەشی کارەبا:-

1- دوو نهۆم: یان دوو خانوو یان زیاتر لەسەر پارچە زەویەك:

أ- دابراوبن لە یەکتر.

ب- دەرگاو پەیژەی تایبەتی لە دیوی دەرەوە هەبێت.

ت- بەڵگەنامەی باجی خانووبەرە پێشکەش بکات یان پشتگیری شارەوانی یان پشتگیری یەکەی کارگێری بۆ دەورووبەر (قەزاو ناحیە و گوندەکان).

2- باڵەخانەی بازرگانی و نیشتەجێ بوون:پێویستە بەڵگەنامەی باجی خانووبەرە و لەگەڵ (گرێبەست یان مۆڵەتی پیشە) پێشکەش بکات وەهەروەها سندوقی بازباڕۆ بۆردی دابەشکردنی سەرەکی و بۆردی پێوەرەکان دابین بکات.

ماددەی (١٣):-

پێویستە فەرمانگە بە بەردەوامی ووزەی کارەبا بدات بە هاوبەشان، جگە لەو کاتانەی کە ووزەی کارەبا دەبڕێت، بەهۆی گیروگرفتی تەکنیکی یا هەر بارودۆخێکی نا ئاسایی و ناجێگیرەوە، یا بەهۆی فراوانکردن و چاکسازی لە تۆری ووزەی کارەبا یان نەبوونی سەرچاوەی بەرهەمهێنان یان قورسی باری فیدەر و گۆڕەر و وێستگە، فەرمانگە بەرپرس نیە لە هەر زیانێکی ماددی یا مەعنەوی لە ئەنجامی ئەو بڕینانەی سەرەوە.

ماددەی (١٤):-

هاوبەش بەرپرس دەبێت لە سەلامەتی و باش بەکارهێنانی ئەو ئامێرو کەرەستانەی کە فەرمانگە بۆ شوێنی هاوبەشەکە دابینی دەکات ، وە هەر زیانێك بەم ئامێرو کەرەستانە بگات لە ئەنجامی خراپ بەکارهێنانیان ونبوون (جگە لە کۆن بوونی ئەم ئامێر و کەرەستانە) قەرەبووی زیانەکان لەئەستۆی هاوبەش دەبێت ولێی وەردەگیرێت پێش گەڕاندنەوەی ووزەی کارەبایەکەی بەپێی ئەوەی کە لە ماددەی (١٥) دا هاتووە.

ماددەی (١٥):-

ئەرکی چاککردنەوە زیان گەیاندن بە تۆرەکانی کارەبا دەکەوێتە ئەستۆی ئەو کەسە کە دەبێتە هۆیزیان گەیاندنەکە بەپێی ئەو کەشف و دەرخستەیەی کە لەلایەن فەرمانگەکانی کارەبای پەیوەندیدار ئامادە دەکرێن بەپێی نرخاندنی پەیرەوکراو لە وەزارەتی کارەبا گوژمەی دیاریکراو بەپێی کەشف و دەرخستەی ئامادەکراو لە کەسی زیان گەیێنەر وەردەگیرێت دەخرێتە ئەژماری فەرمانگەکەی پەیوەندار وەلەکاتی دوای جێ بەجێکردنی کارەکە لەلایەن فەرمانگە لەکاتی هەبوونی پارەی ماوە لە گوژمەی وەرگیراو دە گەرێندرێتەوە بۆ کەسی زیان گەینەر.

ماددەی (١٦):-

کارمەندانی کارەبا بۆیان هەیە هەرکات پێویست بکات بچنە ناو وێستگەو شوێنەکان، بە تایبەتی بە مەبەستی خوێندنەوەی پێوەر یان بەدواداچوونی سەرپێچی و ئاگاداربوون لە ئامێرەکان (کەموڵکی فەرمانگەیە) وەپێویستە کارمەند باج یان ناسنامەی تایبەت بە فەرمانگەی کارەبای هەڵگرتبێت و(لەڕووی دەرەوەی جلوبەرگەکەی هەڵواسرابێت)، بە مەبەستی ناسین و ئاشکرابوونی کەسایەتی.

ماددەی (١٧):-

فەرمانگەپارەی تێچووی چاککردنەوەی ئەو ئامێرانە دەگرێتە ئەستۆ کە بەکرێی داون بەهاوبەشەکانی پێش دەرچوونی ئەم رێنماییە، بەڵام لە دوای گۆڕەرو سێرکت برێکەرەوە دەکەوێتە سەر هاوبەش (ئەگەر فەرمانگەچاکسازی ئەنجامدا بۆ ئەو ئامێرانەی هاوبەش خۆی دایناون).

ماددەی(١٨):-

ئەنجامدانگۆڕانکارلەتۆڕیکارەباںهاوبەشلەسەرداواکاریخۆیبەمشێوەیەیخوارەوەجێبەجێدەکرێت:

1- ئەگەر هەر گۆڕانکاریەك یان زیادکردنێك لە تۆڕی ووزەی کارەبای هاوبەش ئەنجامدرا لەسەر داواکاری خۆی وەك گۆڕینی شوێنی ستوون و (H-Pole)ی گۆڕەرەکان یان هەر گۆڕانکارییەکی تر ئەوە خەرجی ئەم کارە لە ئەستۆی هاوبەشەکە خۆی دەبێت ،بەپێی خشتەی ژمارە (1) ی پاشکۆی ژمارە یەک وە بەپێی دوایین نرخی پەیرەوکراوی وەزارەت مامەڵەی لەگەڵدەکرێت. بەڵام ئەگەر رێگریە کە یان زیادەڕۆییەکە یان

گۆڕانکارییەکە بە هۆی فەرمانگەکانی کارەباوە بێت، کە تۆڕی کارەبای لە موڵکی هاوبەشەکە دانابوو بەبێ ڕەزامەندی فەرمی ئەوە سەرجەم خەرجیەکان دەکەوێتە ئەستۆی فەرمانگە یان دەکەوێتە ئەستۆی شارەوانی ئەگەر تۆڕەکە بە ئاگاداری و ڕەزامەندی شارەوانی دانرابوو یان فەرمانگەی کشتوکاڵی.

2- نابێت هیچگۆڕانکاریەك لە تۆڕی سەر زەوی و ژێر زەوی و تۆڕەکانی رووناکی بکرێت، جگە لەو داواکارییانەی کە لە لایەن شارەوانییەوەپێشکەش دەکرێت یان پشتگیری دەکرێت (گۆڕانکاری لە شەقام و گۆڕەپانوشوێنەگشتیەکاندا) ئەوەسەرجەمخەرجیەکانلەئەستۆیئەولایەنەدەبێتکەداوانگۆڕانکاریدەکاتبەپێیخشتەیژمارە (1)وە بەپێی دوا نرخی وەزارەت مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت .

3- ئەگەرهاوبەشداوانگۆڕینیشوێنیپێوەربکرددواپەسەندکردنلەلایەنفەرمانگە،ئەوەکارەکەبۆئەنجامدەدرێتبەرامبەرنرخێککەلەخشتەیژمارە (1) ئاماژەیپێدراوە.

4- بۆ ئەنجامدانی کارەکانی کە لە خالی (1-2)ی سەرەوە هاتووە کەشف و دەرخستە بەپێی نرخی وەزارەت لەلایەن بەڕێوەبەرایەتی پەیوەندارەوە ئامادە دەکرێت و تێچووەکە لەلایەن سودمەندەوە دەخرێتە ئەژمێرەی بەڕێوەبەرایەتی پەیوەندارەو لیژنە پێك دەهێندرێت کە نوێنەری لایەنی سودمەندی تێدابێت و بەپێی رێنماییەکان کارەکە جێبەجێ دەکرێت و ئەگەر دوای تەواوبوونی کارەکە پارەی وەرگیراو زیاد بوو دەگەڕێندرێتەوە بۆ خاوەنەکەی.

ماددەی(١٩):-

کاتێکهاوبەشنیازبڕینووزەیکارەباکەیهەبوو،پێویستەبەلایکەمەوەپێش (3) سێڕۆژفەرمانگەئاگاداربکاتەوەبە خستنە ڕووی هۆکاری بڕینەکە جگەلەهۆکاربکتوپڕ (بەهۆیڕووخانیبینایاخودئاگرکەوتنەوەولافاو .. هتد) وەسەرجەمخەرجیبڕینوگەڕاندنەوەیووزەیکارەباکەلەئەستۆیهاوبەش (داواکار) دەبێت،بەپێینرخدیاریکراولەخشتەیژمارە (1) بەڕەچاوکردنیئەممەرجانەیخوارەوە:-

1- بڕینوگەڕاندنەوەیووزەیکارەبابەپێیرێککارەیاساییەکانبەمەبەستنۆژەنکردنەوە.

2- بڕینوگەڕاندنە وەیووزەیکارەبابەهۆیڕووخاندنودرووس_____________تکردنەوەیبینا،لەوکاتەداپێوەرەکەی لێدەکرێتەوەوپاکتاوێژمێریاریبۆدەکرێت.

3- بڕینیکارەبابەقوڵتییەینزمیناوەندوبەرزلەمحاڵەتەداگوژمەیکرێدیاریکراویسنووردارێلپێوەر دەگیرێتلەسەربڕینیووزەیکارەبالەهەرگۆڕەرێکبەپێیبڕگەکانیخشتەیژمارە (1).

4- لایەنێکیحکومی (کەخاوەنیشوێنەکەیە) داوایبڕینیووزەیکارەبابکاتبەهەرهۆیەککەپەیوەندیبەکاریشوێنەکەوەهەبێت،ئەوەدوایپاکتاوێژمێریاریهاوبەشەکەووزەیکارەبادەبڕدرێت.

5- ئەگەرشارەوانیداوایبڕینیووزەیکارەبایشوێنێکبکاتکەهاوبەشەکەسەرپێچیهەبێتلەمەرجەکانی (ماستەرپلانیشار) ئەوەبڕینەکەبەهەماهەنگیلەگەڵیارێزگا ویەکەکارگێرییەکانجێبەجێ دەکرێت.

6- هاوبەشبۆیهەیەلەهەرکاتێکداداوایهەڵوەشانەوەیهاوبەشەکەیبکاتبەمەرجێکپاکتاویهەمووقەرزەکانیپێشووبکات ئەمەش جگە لەو حاڵەتانەی کە پێکهاتەکەی بە گوێرەی گرێبەست کرێچی تیایدا نیشتەجێ بێت کە لەم حاڵەتەدا پێویستە کرێچی ڕەزامەندی لەسەر بڕینی بدات .

ماددەی(٢٠):-

فەرمانگەبۆیهەیەکارەبایهاوبەشببڕێتلەکاتیسەرپێچیدابەئاگادارکردنەوەیانبێئاگادارکردنەوەلەکاتێککەسەرپێچی (یەکێکیازیاتر)

لەمسەرپێچیانەلاتخوارەوەئەنجامبداتبەمەشووزەیکارەباکەبۆناگەرێندرێتەوەتاسەرپێچیەکەلانەبرێتیانکەموکوڕیەکانتەواونەکرێتلەگەڵپاراستنسەرجەممافەکانیفەرمانگەکەلەئەنجامئەمکارەدێتەکایەوەوەکوەرگرتنپارەبەپێیجۆرسەرپێچیەکەکەلەخشتەیژمارە(1)
داهاتووە.وەئەمڕێکارانەنابنەبەربەستلەبەردەمسزاترکەڕێنماییکارپێکراوەکاندەیسەپێنن.

جۆرەکانسەرپێچیلەسەر تۆڕەکانی کارەبا بەم شێوەی خوارەوە مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت:

یەکەم: سەرپێچی کار ووزەی کارەبای لەسەر دەبرێت لەم حاڵەتانەی خوارەوە:

1-هاوبەشدەستکارسێرکت برێکەری پێوەر بکات.

2-هاوبەشبەشێوەیەکووزەیکارەبابەکاربێنێتکەزیانبەتۆریکارەباناوچەکەبگەیەنێت،وەکبەکارهێنانیباریزیادەوئیشپێکردنئامێرپیشەسازیڕێپێنەدراو.

3-هاوبەشڕێگربێتلەجێبەجێکردنکارەپێویستوفەرمیەکانیفەرمانگە.

4-هاوبەشبەبێرەزامەندیفەرمیفەرمانگەووزەیکارەبابداتبەشوێنێکیدیکە.

5-هاوبەشکەم
وکوڕیهەبێتلەدامەزراندنسیستەمبەستنیتۆڕیکارەبابەجۆرێککاریگەریخراپیهەبێتلەسەردامەزراوەکانیتۆڕیووزەیکارەبا.

6-پێوەریهاوبەشبۆسێخولیخوێندنەوەیەکلەدوایەکنەخوێندرێتەوەبەهۆیلەماڵنەبوونیاڕێگەپێنەدانبەخوێندنەوەیپێوەر.

7-بڕیاریدادگادەرچووبێتوپلەیکۆتاییوەرگرتبێتوکراببێتبەبڕیارێکیجێبەجێکراو.

8-کاتێکفەرمانگەبیەوێتووزەیکارەبابداتبەهاوبەشێکینوێلەسەرگۆڕەریهاوبەشێکیکۆنکەبەکرێگرتووەلەفەرمانگەوەهاوبەشەکۆنەکەڕازینەبێت.

9-ئەگەرهاوبەشکاریچاندنیداروودرەختیانکاریبیناسازیئەنجامبداتکەزیانبەهێلەکانوتۆڕەکانیووزەیکارەبابگەیێنێتوەدوائاگادارکردنەوەیلەلایەنفەرمانگەوەڕازینەبێتبەلابردنیان،لەمکاتەدافەرمانگەدەتوانێتووزەیکارەبایهاوبەشببڕێتوەئەگەرهاوبەشبەفەرمیداوایگەڕاندنەوەیووزەیکارەباکەیکرددوایلابردنیسەرپێچییەکانوپێدانیگشتخەرجیەکانئینجاووزەیکارەباکەیبۆدەگەڕێندرێتەوە.

10- دامەزراوەیابینایهاوبەشبەسەرپێچیدروستکرابێتلەسەرموڵکیخەڵکبەبێوەرگرتنیرەزامەندیخاوەنەکەیوتۆڕیکارەبابەشێوەینایاسایڕاکێشابێت.

دووەم:پێویستەهاوبەش گۆرینیجۆروبەکارهێنانی ووزەیکارەباکەیلەپۆلێکەوەبۆپۆلێکیتربەڕەزامەندیفەرمانگەبیەوەندیداربێتبە پێچەوانەوە وەکو سەرپێچی کار مامەڵە لەگەڵ هاوبەش دەکرێت و کارەباکەی دەبرێت و ئەگەر نرخی پۆلە نوێ یەکە زیاتربوو لەوەی کۆنەکە کە بەکاری هێناوە وە ماوەی گۆڕینی بەکارهێنانەکە بە بەڵگەوە دیاربوو ئەوا بەپێی ئەو ماوەیە کرێ یەکەی لەسەر ئەژمار دەکرێت بەپێی پۆلە نوێ یەکە وە ئەگەر ماوەکەی دیارنەبوو ئەوا ماوەی دوو ساڵی بۆ ئەژمار دەکرێت بەپێی پۆلە نوێ یەکەو جیاوازی نێوان پارەی هەردوو پۆلە نوێ یەکەو کۆنەکەی لێ وەردەگیرێت وە ئەگەر نرخی پۆلە نوێ یەکە کەمتربوو ئەوا تەنها کارەباکەی دەبڕدرێت تاکو پۆلەکەی دەگۆڕێت .

سـێیەم: ئەگەربەسەرپێچیکارەباڕاکێشـرابوو
(بێکردنەوەیهاوبەشیانبێپێوەریانلەژێرپێوەریاندەستکاریپێوەریانمۆریپێوەرکرابوویان شکانی جـامی پێـوەر بەشـێوازێك لـە توانـا دابێـت دەسـتکاری پێـوەر بکرێـت لـەم حاڵەتانـە بـە

سـەرپێچی ئـەژمار دەکرێـت و ئـەوا ووزەی کارەبـای لـە سـەر دەبڕێـت بـڕی ووزەی کارەبـای بـەکارهاتوو پاکتـاو دەکرێـت و پـێ بـژاردن (غرامـة) دەکرێـت بـەم شـێوەی خوارەوە.

1- دوو سـاڵی پێشـوو یـان کـەمتر (ئەگـەر ڕێکـەوتی گەیانـدنی کارەبـا بـۆ شـوێنەکە یـان ڕێکـەوتی کردنـەوەی هاوبەشـەکە کـەمتربوو لـە دوو سـاڵ) دادەنرێـت بـۆ بـڕی کارەبـای خەرجکراو.

2- بڕیووزەیکارەبابەکارهاتووبەگوێرەیئامێروکەرەستەکارەباییەکانیهاوبەشدیاریدەکرێتبەپێیپاشکۆیژمارە(2).

3- بۆ پاکتاوکردنی بـڕی ووزەی بـەکارهاتوو بـەپێی بڕگـەی (1 و 2)ی سـەرەوە بڕەکـە دیاری دەکرێت و بەپێی نرخی پۆلەکە کرێ یەکەی بۆ ئەژمار بکرێت و بـڕی پـارەی ئـەم یەکانە لەگەڵ سزای پێ بژاردن بەپێی بڕگە (11) لە خشـتەی ژمـارە (1) لـە هاوبەشـەکە وەردەگرێت بەڵام ئەگەر ماوەی ئاماژە پێدراوی بڕگـە (1)ی سـەرەوە هـەر بـڕە پارەیـەك درابوو ئەوا لەو بڕە پارەیە دەردەکرێت کە لەم خاڵە بۆی ئەژمار دەکرێت.

4- ئەگەر پێـوەرو سـێرکت بریکـەر مـولکی فەرمانگـەبوو جگـە لـە پـارەی پاکتـاوکراوی بڕگەی یەکەمی سەرەوە پارەی زیان لێکەوتنی پێوەرو سێرکت بریکەری لێ وەردەگرێت.

چـوارەم: لەکاتیسوتانیپێوەریهاوبەشپێویسـتە هاوبـەش سـەردانی فەرمانگـەی چاککردنـەوەی کارەبا بکات بۆ بەستانی کارەباکەی بەشێوەی کـاتی وە پێویسـتە لـە مـاوەی (10) ڕۆژدا سەردانی فەرمانگە بکات بۆ بەستانی پێوەری نوێ بە پێچەوانەوە بە سەرپێچی دادەنرێت و بەپێی (خاڵی سێیەم) مامەڵەی لەگەڵ دا دەکرێت .

ماددەی(2١):-

لەکاتیپێشکەشکردنیداواکاریبۆگەیاندنیووزەیکارەبابۆهەرشـوێنێك،پشتدەبەسترێتبەوبەڵگەنامانەیکەلەبڕگەکانیپاشـکۆیژمارە(1) ئاماژەیپێدراوەبەڕەچاوکردنیپۆلیبەکارهێنان .

ماددەی(2٢):-

فەرمانگەیپسوولەیووزەیکارەبابەسەرهاوبەشانیدادابەشدەکاتبەشـێوەیخولوەهەرخولێکلە(60)ڕۆژتێپـەر نەکات،پێویسـتەلەماوەی(10)ڕۆژپارەیپسولەکەبدرێت،ئەگەرهاوبەشەکەلەوماوەیەداپارەکەینەدائەوەلەپسـولەیداهاتووەکقەرزدەنووسرێتوئەگەربۆجارسـێیەمپارەکەینەداکارەباکەیدەبڕێتوبەپێیبڕگەی (3) لەخشتەیژمارە (1) مامەڵەیلەگەڵدەکرێت.

ماددەی(2٣):-

کاتێکپسـولەیبڕییەکەیبەکارهاتوویووزەیکارەبانەگاتەهاوبەشبۆسێخولیخوێندنەوەییەکلەدوایەك،پێویستەهاوبەشسەردانیفەرمانگەیپەیوەندیداربکاتوبەنووسینفەرمانگەئاگاداربکاتەوەوپێویستەقەرزەکەبداتەوەوەئەگەردوایسێخولیخوێندنەوەهاوبەشسەردانیفەرمانگەینەکردئەوەفەرمانگەکارەبایهاوبەشدەبڕێتوەدەبێقەرزەکەبەیەکجاربداتەوەو. لێپێچینەوەلەگەڵکارمەندیکەمتەرخەمدەکرێتسەبارەتبەمبابەتە.

ماددەی (٢٤):-

ئەگەرگومان دروست بوو لە لای فەرمانگە یان لەلای هاوبەش کەپسولەی بەکارهێنانی ووزەی کارەباکەی تەواو نییەپێویستە داواکاری پێشکەش بە فەرمانگەی پەیوەندیدار بکات بە مەبەستی لێکۆڵینەوە و چارەسەرکردن بەپەیڕەوکردنی ئەم خاڵانەی خوارەوە:

یەکەم: لەلایەن لیژنەی کاروباری ووزەبەڕێوەبەرایەتی پەیوەندیدار بەراوردی خوێندنەوەی تازەترین تۆمارکراوی هاوبەش کەلەبەشی سێیەمی پسولە (کەعب)ی هێنراوە لەلایەن ژمێرکارەوە لەگەڵ تۆمارکراوی سەر پسولە دەکرێت و وردبینی ئەژمارکردنی نرخی یەکەی بەکارهاتوو کارەبا دەکرێت وئەگەر هەڵە هەبوو ئەوەپێویستە ڕاستکردنەوەی هەڵەی پسولەی کارەبا ئەنجام بدرێت و پسولەی نوێ بۆ هاوبەشەکەچاپ بکرێتەوە و کرێیە ڕاستکراوەکە دەکەوێتە ئەستۆی هاوبەش بەڵام ئەگەر هەڵەی تێدانەبوو ئەوە خاڵی (دووەم) لەم ماددەیە ئەنجام دەدرێت.

دووەم: لەلایەن لیژنەی کاروباری ووزەبەڕێوەبەرایەتی پەیوەندیدار سەردانی هاوبەش دەکرێت و بەراوردی خوێندنەوەی تۆمارکراوی سەر پسولەکە و خوێندنەوەی پێوەرەکە دەکرێت و نۆڕینی (بینین)ی پێوەرو دەوروبەری دەکرێت بۆ دڵنیابوون لەنەبوونی سەرپێچی لەسەر پێوەر و تۆڕەکە، وە لیستی ئامێرەکان و تواناکانیان وردبینی دەکرێت و ئەگەر دەرکەوت خوێندنەوەی پێوەرەکە بەهەڵە ئەنجام دراوە لەلایەن ژمێرکارەوەوهیچ جۆرەسەرپێچییەك نیەو خوێندنەوەی پێوەر بەبەراورد لەگەڵ لیستی ئامێرەکان پەسەندە ئەوەپێویستە ڕاستکردنەوەی هەڵەی پسولەی کارەبا بکرێت و بڕە پارە ڕاستکراوەکە دەکەوێتە ئەستۆی هاوبەش ، ئەگەر هاوبەشەکەپارەی دابوو پێش دەرچوونی پسولە نوێیەکەی لەم کاتەدا ئەو پارەیەی داویەتی دەچێتە سەر حیسابەکەی واتا (فەرمانگە قەرزاری هاوبەش دەبێت)، وە ئەگەر دەرکەوت کە سەرپێچی کراوە ئەوە وەکو سەرپێچیکار مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت بەپێی ماددەی (٢٠) خاڵی (سێیەم).

سێیەم:ئەگەرفەرمانگە بۆی دەرکەوت پسولەکە تەواوە ، پێویستە هاوبەش پارەکە بدات، ئەگەر هەر بڕوای بەڕاستی پسولەکە نەبوو، ئەوە دەتوانێت داوای پشکنینی پێوەرەکەی بکات و پارەی پشکنینەکە دەبێت پێشەکی بدات بەپێی نرخی دیاریکراو لەخشتەی ژمارە (3).

چوارەم:ئەگەر لە ئەنجامی پشکنین دەرکەوت پێوەرەکە بەڕێکی کار دەکات پێویستە هاوبەش ئەو بڕە پارەیە بدات کە لەپسولەکەدا هاتووە، بەڵام ئەگەر هاوبەش هەر بڕوای نەبوو بەئەنجامی پشکنینەکە ئەوەپێوەرێکی نوێ دەبەسترێت لەگەڵپێوەرە کۆنەکەو بەراوردی خوێندنەوەی هەردوو پێوەر دەکرێت لەماوەی خولێکی خوێندنەوە، ئەگەر دەرکەوت پێوەر بەدروستی کار دەکات ئەوە ئەنجامەکە یەکلاکەرەوە دەبێت و پێویستە هاوبەش بڕی پارەی پسولەکە و سەرجەم خەرجیەکانی ئەم کارە بدات.

پێنجەم:ئەگەر لە ئەنجامی پشکنین دەرکەوت پێوەرەکە بە دروستی کارناکات هەڵە لە خوێندنەوەی دا هەیە یان وەستاوە ئەوا پێویستەڕاستکردنەوەی هەڵەی پسوولەی کارەبای بۆ بکرێت و کارەبای خەرجکراو بۆ ئەو ماوەیەی کەپێوەرەکەتێکچووە تا بەستانی پێوەرینوێ ئەژمار دەکرێت بەگوێرەی بڕی کارەبای بەکارهاتووی هاوبەشەکەپێش تێکچوونی پێوەرەکە بۆ هەمان ماوەیساڵی پێشوو یان ساڵێك لە ساڵەکانی پێشوو ، وەئەگەرپێشتێکچوون خوێندنەوەی دروستی نەبوو کارەبای خەرجکراو بەپێی خەمڵاندنی لۆدی ئامێرەکان بۆی ئەژمار دەکرێت و پاکانەی بۆ دەکرێت بەگوێرەی پاشکۆی ژمارە (2).

ماددەی (25):-
ئەگەر پێوەر سووتا یان دزرابوو بەم شێوەی خوارەوە مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت:
1-لەکاتی سووتانی یان دزرانیپێوەرپێویستە هاوبەشەکەڕاستەوخۆ سەردانی فەرمانگەکانی چاککردنەوەی کارەبا بکات بۆ بەستنەوەی کارەباکەی بەشێوەی کاتی وە لە ماوەی کەمتر لە (10) ڕۆژ سەردانی فەرمانگەی فرۆشیاری ووزە بکات تا کاری گۆڕینی پێوەری بۆ بکرێت وە بەهەمان شێوەی هاتوو لە ماددەی (٢٤) خاڵی (پێنجەم) پاکانەی بۆ دەکرێت .
2-ئەگەر هاوبەش لەکاتی سووتان یان دزراوبپێوەر بەهەر هۆیەك ئاگاداری فەرمانگەکانی پەیوەندیداری وەزارەتی نەکردەوە زیاتر لەو ماوەیەی کە لەخاڵی یەکەم داهاتووە ئەوا بەگوێرەی خاڵی (سێ یەم) لە ماددەی (٢٠) مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت .
ماددەی (26):-
ئەم هاوبەشانەی کە گۆڕەری تایبەت بەخۆیان هەیە بڕی (٢،٥%) لە کۆی ووزەی سەرف کراو وەك ووزەی بە فیڕۆچوو لەو هاوبەشانە وەردەگیرێت کەوا پێوەریان لە دوای گۆڕەر واتە لەلایەنی پاڵەپەستۆی نزم بەستراوە بەڵام بۆ ئەو هاوبەشانەی کە پێوەریان لە پێش گۆرەر واتە لەلایەنی پاڵەپەستۆی مام ناوەند یان بەرز بەستراوە ئەم ڕێژەی سەرەوە ئەژمار ناکرێت.
ماددەی (27):-
پارەی کرێی یەکەی بەکارهاتوو لەهەر کاتێکدا وەردەگیرێت بەپێی دواهەمین نرخی کرێی ووزەی کارەبای پەسەندکراو لەوکاتەدا.

ماددەی (28):-
پێویستە کەلوپەل وکەرەستەو ئامێرە کارەباییەکان کە لەلایەن وەزارەت و کەسان و لایەنی دەرەوەی وەزارەت بەکار دەهێنرێن بەپێی مواسەفات و ستاندەری وەزارەت بێت، پێویستەلیژنەی وەرگرتن و هەڵسەنگاندنی کەل وپەل ئەو کەلوپەلانەپەسەند بکات کە لەتۆڕەکانی ووزەی کارەبادا بەکار دەهێنرێن.
ماددەی (٢٩):-
لەکاتی ئاشکرابوونی راکێشانی کارەبا لەلایەن هەر کەسێك بۆ هەر پۆلێك بەبێ ئاگاداری فەرمانگەکانی کارەبا و بەستانی کارەبا بەبێ کردنەوەی هاوبەش و بەستانی پێوەر ئەوا لایەنی پەیوەندار مافی ئەوەی هەیە کەوا کارەباکەی ببرێت و دەست بەسەر سەرجەم کەل و پەلی بەکار هاتوودا بگرێت و بەخاوەنەکەی نادرێتەوە تا ئەو کاتەی فەرمانگە پەیوەندارەکان سەرجەم پێبژاری سەرپێچیەکانی لەسەر ئەژمار دەکەن بەپێی (خالی سێیەم لە ماددەی ٢٠) وە بەلێن نامەی لێ وەربگیرێت سەبارەت بە لادانی سەرجەم ڕێکارەکانی بەستانی کارەباکەی و بە نایاسایی بەستانی کارەبا دووبارەنەکاتەوە .

بەشی سێیەم
ڕێنمایی پێدانی ووزەی کارەبا / ڤۆلتیەی نزم

ماددەی (٣٠):-
هاوبەشی پڕۆژەی تایبەت سەرجەم خەرجییەکان دەگرێتە ئەستۆی خۆی بۆگەیاندنی هێڵی کارەبای نوێ لەو ناوچانەی کەپێشتر ووزەی کارەبای دراوەتێ بەمەرجێك درێژی هێڵەکە لە (700) مەتر تێپەڕنەکات لەگۆڕەرە وە یان بەڕەچاوکردنی ڕێژەی دابەزینی ڤۆڵتیە بۆ هەر

جیابوونەوەیەك و بەڕەچاوكردنی باری گۆڕەر بەمەرجێك درێژی كێبڵی هاوبەش لە (30) مەتر زیاتر نەبێت و پێویستە هاوبەش بۆردی پێوەر لەو سنوورە دابنێت.

ماددەی (٣١):-

كاتێك خاوەن شوێنێك داوای گەیاندنی ووزەی كارەبا دەكات و شوێنەكەی لە (700) مەتر دوورتر لەگۆڕەرەكەوە، پێوستە تۆڕی **(11kv)** یان **(33kv)** دابنرێت، هەروەها دانانی گۆڕەرێكی دیكە لە ناوەندی لۆدە نوێیەكە، بەمەبەستی پێدانی ووزەی كارەبا فەرمانگە نۆڕینی شوێنەكە و ڕێكخستنی نەخشە و دەرخستەی تایبەت ئەنجام دەدات بە مەبەستی گەیاندنی ووزەی كارەبا، لەگەڵرەچاوكردنی لۆدە تازەكان كە نابێت لە توانای دیاریكراوی گورەرەكە یان سەرچاوەی وزە كارەباییەكە زیاتربێت، وە نابێت دابەزینی ڤۆڵتییە لە سنووری ڕێپێدراو زیاتربێت كە دیاریكراوە لە بڕگەكانی (1 ، 2 ، 3) لە ماددەی دووەم.لەكاتی دابەزینی ڤۆڵتییە لەبڕی ڕێپێدراو و زیادبوونی توانای دیاریكراوی سەرچاوەكە یا گۆڕەرەكە ئەوەپرۆسەی گەیاندنی ووزەی كارەبا بۆ ئەو شوێنە دوادەخرێت، تاكاتی دابینكردنی سەرچاوەی گونجاو یان گۆڕەر، ئەنجامدانی نۆڕین بەرامبەر نرخێك دەبێت كە لە بڕگەی (1)ی خشتەی ژمارە(1)دا هاتووە.

ماددەی (٣٢):-

كاتێك لایەنێك داوا لە فەرمانگە دەكات بە دامەزراندنی تۆڕێكی نوێی كارەبا تێچووی گشت كارەكە (كەرەستە + كرێی كار) لە ئەستۆی سوودمەند دەبێت بەپێی دەرخستەو هەژماركردنی سەرجەم تێچووەكانی تایبەت بەم كارە لەلایەن فەرمانگە بەڕەچاوكردنی ئەو نرخانەی كە بەشێوەی دەوری لەوەزارەتەوە دەردەچێت.

ماددەی (٣٣):-

خەرجی كڕینی پێوەر و كێبڵ و سیركێت بریكەر و پێوەلكاوەكانی لە ئەستۆی هاوبەش دەبێت لەگەڵ سێركتی سنووردادركردنی ووزە بەپێی ڕێنماییەكانی فەرمانگە.

ماددەی (٣٤):-

ڕێو شوێنی بەكارهێنانی مۆتۆڕ:

1-نابێت ئەو مۆتۆڕانەی تواناكانیان لە**(2.25kW)** زیاترە بەكاربێت لە سەرچاوەی سینگل فەیس واتە**(240V)** ، بەڵكو پێویستە سەرچاوەی ووزەی سێ فەیس و ڤۆڵتییەی **(416V)** بەكار بێت.

2-نابێت تەزووی دەستپێكی ئیشپێكردنی مۆتۆڕ**(starting current)** لەم بڕانەی خوارەوە زیاتر بێت:

أ- پێویست ناكات تەزووی دەستپێكی ئیشپێكردنی مۆتۆڕ**(starting current)** سنووردار بكرێت بۆ ئەو مۆتۆڕانەی كە توانایان لە**(3kW)** كەمترە.

ب- (2×تەزووی كاركردن بۆ ئەو مۆتۆڕانەی توانایان لە 3 تا 10 كیلۆ واتە).

ج- (1,5×تەزووی كاركردن بۆ ئەو مۆتۆڕانەی توانایان لە 10 تا 20 كیلۆ واتە).

د- (1,4× تەزووی كاركردن بۆ ئەو مۆتۆڕانەی توانایان لە 20 كیلۆ وات زیاترە).

3-بەکارهێنانی ئامێرەکانی دەستپێك و پارێزگاری خۆیی بۆ ئەو مۆتۆرانەی کە توانایان لە(**kW2.25**) زیاترە، بۆ بەدەست هێنانی ئەو تەوژمانەی کە لەخاڵی (٢)سەرەوە ئاماژەیان پێدراوە یان بەکارهێنانی هەر بریتێکی (بدیل) دیکە.

ماددەی (3٥):-

ئەگەر هاوکۆڵکەی توانا (**Power Factor**)ی ئامێرەکانی هاوبەشەکە کەمتر بێت لەو ئاستەی فەرمانگە دیاری کردووە (0.9)، پێویستە فەرمانگە ئامێری پێویست بۆ بەرزکردنەوەی هاوکۆلکەی توانا بۆ ئاستی پێویست دابین بکات و نرخی هەموو ئامێرو کرێی کار لە هاوبەش وەربگیرێت جگە لەپۆلی ماڵان (ئەوانەی گۆڕەری تایبەتیان نییە). یان لەلایەن سوودمەندەوە دابین بکرێت بەپێی مواسەفاتی ڕێپێدراوی وەزارەت.

بەشی چوارەم

ڕێنمایی پێدانی ووزەی کارەبا / ڤۆڵتییەی ناوەند وبەرز

ماددەی (3٦):-

تێچووی ڕاکێشانی ووزەی کارەبا و وێستگەی مۆبایل و کویسك و گۆڕەڕو سووڕبڕ (سێرکت بریکەر) و پێوەر بۆ هاوبەشی بازرگانی و پیشەسازی و کشتوکاڵی و حکوومی و گەشتوگوزاری لە ئەستۆی سوودمەند دەبێت.

ماددەی (3٧):-

هاوبەش بەرپرسە لە جێبەجێکردن و بەستنی تۆڕی کارەبای ناوخۆ تا سێرکت برێکەری ڤۆڵتییەی نزمی گۆڕەر، پێویستە هاوبەش سێرکت برێکەری ڤۆڵتییەی نزم دابین بکات کە لەڕووی تەکنیکیەوەگونجاو بێت و دادەمەزرێت دوای نۆڕین بەرامبەر بە بڕێك پارە کەپێشەکی وەردەگیرێت بەپێی خشتەی ژمارە(1)، پێویستە هاوبەش سێرکت برێکەر لە دەرەوەی ژووری وێستگە ناوەندییەکە دابمەزرێنێت، بە دووریەکی گونجاو کە لە (15م) زیاتر نەبێت، هەروەها دانانی ئامێری پارێزگاری لە سەر هەر سێ فەیسەکە بەمەبەستی ڕێگاگرتن لە لۆدی زیاد و شۆرت (**short circuit**) کە توانای بەرگری هەبێت تا (120%)ی لۆدی ئاسایی.

ماددەی (3٨):-

هەر کاتێك پێویست بوو ئامێری زیاد دابنرێت بۆ تۆڕەکانی کارەبا بۆ بەرژەوەندی گشتی وەك زیادکردنی (سووربڕ یان کێبلی نوێ)، بڕی تێچووی ئەو ئامێرانەو کرێی بەستنەکە لە هاوبەش وەرناگیرێت، بەڵام ئەگەر زیادکردنی ئەو کەرەستانە لەسەر داواکاریی هاوبەش بوو ئەوەپارەی تێچوو و کرێی بەستنەکەی لێ وەردەگیرێت دوای رەزامەندی فەرمانگە.

ماددەی (٣٩):-

ئەگەر باڵەخانەی نیشتەجێبوون دروست بکرێت لە لایەن میری یان کەرتی تایبەت و بدرێت بە هاوبەشان ، ئەوا سەرجەم خەرجی گەیاندنی ووزەی کارەبا (کەرەستە + کرێی کار) لەچوارچێوەی پڕۆژەکەدا دەکەوێتە ئەستۆی ئەو لایەنەی کە باڵەخانەکە دروست دەکات یان خاوەنداریەتی دەکات.

ماددەی (٤٠):-

ئەگەر زیاتر لە سێ هاوبەش لە یەك بینا (پێکهاتە) بوون ، پێویستە خاوەنی موڵکەکە (مالك العقار) سەرجەم ئامێرەکانی پاڵەپەستۆی نزم دابین بکات ، هەروەها دابینکردنی (سێرکت

برێکەر و بازبارِو بۆردی دابەشکردنی سەرەکی)، پێویستە بۆردی پێوەرەکان لە دەروازەی بیناکە بێ ، بەڵام ئەگەر نەتوانرا پێوەرەکان لە سەرەتای چوونەژوورەوەی بیناکە دابنرێت ، ئەوەپێویستە بۆردی دابەشکردن دابین بکات بۆسەرجەم نهۆمەکانی بیناکە بەپێی مواسەفاتی تایبەت کە فەرمانگە دیاری دەکات ئەمەش بەپێی ڕێنماییەکان دەبێت.

ماددەی (٤١):-

ئەوشوێن و بینایانەی کە سیستەمی ساردی وگەرمی ناوەندی (مەرکەزی) و ئەسانسێر و (مصعد) وپەمپی ئاویان هەبێت ، مەرجە بۆردی دابەشکردنی سەربەخۆ دابنرێت بۆ ئەو ئامێرانە، بەمەبەستی دانانی پێوەری سەربەخۆ، یەکەی بەکارهاتوو لەو پێوەرانەدا هەمان مامەڵەی پۆلی پێکهاتەکەی لەگەل دەکرێت واتە ئەگەر ماڵان بوو وەك ماڵان یان بازرگانی بوو وەك بازرگانی ئەژمار دەکرێت وەبۆ ئەوانەی تێکەڵن لەنێوان ماڵان و بازرگانی بە بازرگانی ئەژمار دەکرێن.

ماددەی (٤٢):-

ئەگەرپۆلی هاوبەشی شوێنێك گۆڕدرا، دووبارەپۆلینی هاوبەشی بۆ دەکرێتەوە بەپێی ئەم ڕێنماییە وگشت خەرجیەکان لەئەستۆی هاوبەش (خاوەن شوێن) دەبێت و هاوبەش بەرپرس دەبێت لەئاگادارنەکردنەوەی لایەنەپەیوەندیدارەکانبەم گۆڕینە .

ماددەی (٤٣):-

پێویستە هاوبەش (خاوەن شوێن) ئاگاداری فەرمانگە بکاتەوە لە کاتی گۆڕینی خاوەنداریێتی پێکهاتەکە (المرفق) لەکەسێک بۆکەسێکی دیکە یان لەکاتی گۆڕینی پۆلی هاوبەشیەکە راستەوخۆ دوای جێبەجێکردنی گواستنەوە یا گۆڕینەکە بەپێچەوانەوە خاوەنی نوێی پێکهاتەکە لە هەموو کارێکی یاسایی بەرپرس دەبێت.

ماددەی (٤٤):-

لەکاتی بەکارهێنانی بەشێك لە باڵەخانەیەکی کەرتی تایبەت لەلایەن فەرمانگەیەکی میرییەوە،پێویستە ئەو بەشەی کە فەرمانگەکەی تێدایە هاوبەشیەکەی جیا بکرێتەوە و وەك پۆلی میری مامەڵەی لەگەڵدا بکرێت بە پێچەوانەشەوە، واتە جیاکردنەوەی ئەو بەشە لە هاوبەشەکانی دیکەی باڵەخانەکە.

ماددەی (٤٥):-

سەبارەت بەو باڵاخانانەی چەند فەرمانگەیەکی میری تێدایە و ناکرێت تۆڕی کارەباکەی جیابکرێتەوە ، کرێیەکە لەلایەن خاوەن باڵەخانەکە دابین دەکرێت و ئەویش لەگەڵ هاوبەشەکان پاکتاوی دەکات بەپێی پۆلی میری .

ماددەی (٤٦):-

ئەگەر هاوکۆلکەی توانا(Power Factor)ی ئامێرەکانی هاوبەشەکە کەمتر بێت لەو ئاستەی فەرمانگە دیاری کردووە بە (0.9)، پێویستە فەرمانگە ئامێری پێویست بۆ بەرزکردنەوەی هاوکۆلکەی توانا بۆ ئاستی پێویست دابین بکات، نرخی هەموو ئامێر و کرێی کار لە ئەستۆی هاوبەش دەبێت.

ماددەی (٤٧):-

ئەگەر فەرمانگە هاوبەشی نوێی لەسەر گۆڕەرێك دانا کەپێشتر بەکرێ درابوو بە هاوبەشێکی تر ئەوە بڕی بەکرێ گرتنی ئامێرەکان دابەشی سەر هاوبەشەکان دەکرێت بەیەکسانی ، بەڵام ئەگەر ژمارەی هاوبەشەکانی سەر گۆڕەرەکە لە (3) هاوبەش یان زیاتر بوو ئەوە کرێ وەرناگیرێت و ئەو گۆڕەڕە بە بەرژەوەندی گشتی ئەژمار دەکرێت .

ماددەی (٤٨):-

1- پڕۆژەکانی دەستەی وەبەرهێنان بەپێی یاساو ڕێنمایەکانی پێدانی ووزەی کارەبا مامەڵەیان لەگەڵدا دەکرێت.

2- گوژمەی تێچووی گەیاندنی ووزەی کارەبا بۆپڕۆژەکانی نیشتەجێبوونی (مساطحە) و (موڵك) لەئەستۆی خاوەن پڕۆژە دەبێت

3- گوژمەی تێچووی گەیاندنی ووزەی کارەبا بۆپڕۆژەکانی (بازرگانی ،پیشەسازی، کشتوکاڵی) لەئەستۆی خاوەن پڕۆژە دەبێت.

4- کۆمەڵگە نیشتەجێبونەکانی وەبەرهێنان یان (مساطحە) یان (موڵك) چاکردنەوەی تۆڕی کارەبای ناوخۆی کۆمەڵگەکە دەکەوێتە ئەستۆی فەرمانگەی کارەبا لەوکاتەوە کەدیاری کراوە بەگوێرەی گرێبەستی نێوان خاوەن خانووەکان و وەبەرهێنەر یان خاوەن موڵك یان مساطحە یاخود بەگوێرەی گرێبەستی نێوان وەبەرهێنان و وەبەرهێنەر بە مەرجێك تۆری ناوخۆی پڕۆژەکە و هێڵی سەرەکی گەیاندنی کارەبا بۆپڕۆکە بە ئاگاداری و سەرپەرشتیاری فەرمانگەی کارەبای پەیوەندیدار ئەنجام درابێت وەپەسەندکرابێت وە لەلایەن فەرمانگەی کارەباوەگواستنەوەی مولکیەتی تۆڕەکەی بۆ سەر فەرمانگەی کارەبا کرابێت دوای داواکاری لەلایەن خاوەن پڕۆژەکە بە دەست بەرداربوونی لەپڕۆژەکە وەهەروەها سەرجەم پێکهاتەکانی پرۆژەکە بەتەواوی کارەبایان پێدرابێت و ماوەی زیاتر لە سالێکی بەسەردا تێپەر بوو‌بێت.

بەشی پێنجەم

ڕێنمایی پێدانی ووزەی کارەبا بە شێوەی کاتی

دوای پێشکەشکردنی داواکاری بە بەڵگەنامەی باوەڕپێکراو بەم شێوەیەی خوارەوە دەبێت:

ماددەی (٤٩):-

بۆ جێگە و دامەزراوە کاتییەکان :

1- پێشکەشکردنی فۆرمی داواکاریی پێدانی ووزەی کارەبا، کە نووسراوی پشتگیری و ڕەزامەندیی لایەنی پەیوەندیداری هاوپێچ بێت.

2- دابینکردنی جێگەی گونجاو بۆپێوەرو سێرکت بریکەر، لە شوێنێك کە فەرمانگە دیاری دەکات بەڕەچاوکردنی مەرجی سەلامەتی و خۆپاراستنی پیشەیی و مەرجی تەکنیکی.

3- لە کاتی دانان ولابردنی کارەبای هاوبەشی کاتی سەرجەم خەرجی کەرەستە و کرێی کار دەکەوێتە ئەستۆی هاوبەشەکە.

ماددەی (٥٠):-

پێدانی ووزەی کارەبای کاتی بە بیناو دامەزراوەکان لەقۆناغی جێبەجێکردن:ووزەی کارەبا بەڤۆڵتیەی نزم (تا ٣٠ کیلۆوات) و ناوەند بەشێوەی کاتی دەدرێت بەو پڕۆژانەی کە لە قۆناغی جێبەجێکردندان لەکاتی پێویست وە بەڕەزامەندی فەرمانگە بەڕەچاوکردنی ئەم خالانەی خوارەوە:

1-پێشکەشکردنی فۆرمی تایبەت بەپێدانی ووزەی کارەبا کە مۆڵەتی بیناکە یان ڕێپێدانی فەرمی هەبێت یانی دامەزراوەکەڕێپێدانی فەرمی هەبێت یان پشتگیری شارەوانی یان لایەنی پەیوەندیدار مۆڵەتی پێ دابێت.
2-لەلایەن فەرمانگەوە نۆڕینی بۆ دەکرێت، بەمەبەستی ئاگاداربوون لە بەردەوامی هەبوونی ووزەی کارەبای کاتی لە شوێنەکە، کات و بەرواری نۆڕین لەلایەن فەرمانگەوە دیاری دەکرێت و ئەژمارکردنی یەکەی بەکارهاتوو ووزەی کارەباکەی لەسەر بنچینەی هاوبەشی لە جۆری ڤۆڵتیەتییەی نزمەوە بەپێی پۆلی هاوبەشیەکەی دەبێت
3-هاوبەشەکە سەرجەم خەرجی تیچووی (کەرەستەو کرێی کار) لەکاتی گەیاندنی تەزووی کارەبای کاتی و لابردنی بۆپڕۆژەکەی لەئەستۆ دەبێت.
4-لە کاتی پێدانی کارەبا بەشێوەی کاتیپێویستە بەڵێن نامە لە داواکار وەربگیرێت بۆ ماوەی تەواوکردنی پڕۆژەکە وە لە ماوەی هەر (6) مانگ جارێك داوای دووبارەپێدانەوەی کارەبا بکاتەوە.

بەشی شەشەم
ڕێکارەگشتییەکان (الاحكام العامة)

ماددەی (٥1):-

هاوبەش بۆی هەیە داواکاریەك پێشکەش بکات بەمەبەستی خوێندنەوەی پێوەرەکەی لەدوای دەوامی فەرمی بەرامبەر بە کرێیەکی دیاریکراو بۆ هەر خوێندنەوەیەك، وەك لەخشتەی ژمارە (1) ی هاوپێچ.

ماددەی (5٢):-

کارەبا نادرێت بەوانەی سەرپێچیان کردۆتە سەر زەوی میری تەنها دوایچارەسەری کێشەیسەرپێچی یەکە بەپێی نووسراوێکی فەرمی لە لایەن شارەوانی یان یەکەی ئیداریی تایبەتیمەند کەپشتگیریان بکات بەپێدانی تەزووی کارەبا.

ماددەی (5٣):-

هێلی کارەبا سنووری ئاسۆیی (المحرمات الأفقية) هەیە و کەمترین ڕێپێدانی نزیکبونەوۃ لێی (سماحات دنيا) هەیە بەپێی ڤۆڵتیەی هێلەکە وە لەسەر هاووڵاتیان پێویستە رەچاوی ئەم سنووورە (محرمات)ە بکەن بەپێی هاتوو لە خشتەی ژمارە(4) ی هاوپێچ لەم رێنماییە، بەپێچەوانەوە فەرمانگە هیچ بەرپرسیارەتیەك لەئەستۆ ناگرێت. لەکاتی بەزاندنی ئەم سنوورانە لەلایەن هاووڵاتیانەوە و هیچ مافێکیان نیە داوای قەرەبوو بکەنەوە لەو زەرەرو زیانە مادی و مرۆییەی کەپێیان دەگات بەپێچەوانەوە وەزارەت بۆی هەیە داوای یاساییان لەسەر تۆمار بکات و داوای قەرەبووی زیانەکان بکات.

ماددەی (5٤):-

پێدانی کارەبا شەرعیەت نادات بەپرۆژە یان موڵك وە تەنها لەپێناو رێگرتن لە زیادەڕەوی و دزینی کارەبا و بەفیرۆچونی کارەبا دەبێت.

ماددەی (5٥):-

سەبارەت بە رووداوەکانە ئاگرکەوتنەوە لە ماڵان وشوێنە بازرگانی یەکان لێپرسراویەتی فەرمانگەی کارەبا تا ئاستیپێوەری کارەبایە و لێکۆڵینەوە لە رووداوەکە دەکرێت لە رێگای لێژنەیەکی تایبەتمەند بۆ دیاریکردنی هۆکارەکانی ئاگرکەوتنەوە.

ماددەی (5٦):-

نرخەکانی کەل و پەلی تۆڕی کارەبا دەنرخێنرێن بەپێی ئەو نرخانەی کە لە لایەن وەزارەتی کارەباوە دەردەکرێت.

ماددەی (٥٧):-

تەزووی کارەبا دەبڕدرێت لەسەر ئەوانەی کەسەرپێچی لە ڕێنماییەکانی باش بەکارهێنانی تەزووی کارەبا دەکەن کە وەزارەت دیاری دەکات بۆ ماوەی سێ رۆژ سەرباری وەرگرتنی کرێی بڕین و گەڕانەوەو زیانەکانی کە بەر تۆڕەکە دەکەوێت

ماددەی (٥٨):-

ڕێنمایی ژمارە (1)ی ساڵی 2018 لەکار دەخرێت و ئەم ڕێنماییە شوێنی دەگرێتەوە وەکار بەهیچ ڕێنماییەکی تر ناکرێت کە ناکۆك بێت لەگەڵ ئەم ڕێنماییە.

ماددەی (59) :-

ئەم ڕێنماییانە جێبەجێ دەکرێت لە هەرێمی کوردستان لەدوای (10) رۆژ لە رۆژی بڵاوکردنەوەی لەڕۆژنامەی (وەقایعی کوردستان).

ئەندازیار
کمال محمد صالح
وەزیری کارەبا

پاشکۆی ژمارە (1)

یەکەم: هاوبەشانی ماڵان و بازرگانی لە ناو سنووری شارەوانییەکان .

1-پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە:

أ. پێشکەشکردنی فۆرمی پێدانی ووزەی کارەبا

ب. نووسراوپشتگیری لە باجی خانووبەرە کەژمارەبیپارچە زەویەکە لەسەر دیاری کرابێت یان نووسراوپشتگیری شارەوانی دیاریکراو یان مۆڵەتی دروستکردنی بینا وەپێشکەشکردنی نەخشەی بینا کە تیایدا شوێنپێوەرو گۆڕەر دیاری کرابێت.

ت. پسوولەی کارەبابپێکهاتەیەکی دراوسێی (ئەگەر هەبوو)

2-پێدانپارەی کرێی نۆڕین بەپێی بڕگەی(1)ی خشتەی ژمارە(1).

3-نۆڕین لە لایەن فەرمانگە بۆ دیاریکردنی ژمارەی بلۆك و ژمارەی ئەژمار(رقم الحساب) وەپێویستییەکانی گەیاندنی ووزەی کارەبا.

4-دانی کرێی بەستن وپێداویستیەکانی جێبەجێکردنی گەیاندنی ووزەی کارەبا.

5-تەواوکردنی گەیاندن و پێدانی ووزەی کارەبا

دووەم:هاوبەشانی ماڵان و بازرگانی دەرەوەی سنووری شارەوانی (قەزاو ناحیەو کۆمەڵگاکان و گوندەکان)بەڤۆڵتیەی **(11KV, 0.4 KV):**

1- پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە:

أ. پێشکەشکردنی فۆرمی پێدانی ووزەی کارەبا.

ب. نوسراوێکی پشتگیری لە سەرۆکی یەکەی کارگێڕی (الوحدة الادارية) ناوچەکە.

2- جێبەجێکردنی بڕگەکانی (3 ، 4 ، 5) لەخاڵی (یەکەم)ی پاشکۆی ژمارە (1)

سێیەم: پەمپی کشتوکاڵی:

1-پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە:

أ. پێشکەشکردنی فۆرمی پێدانی ووزەی کارەبا.

ب. پێشكەشكردنی مۆڵەتی لایەنی پەیوەندیدار (وەزارەتی كشتوكاڵ و سەرچاوەكانی ئاو لەگەڵپێشكەش كردنی مۆڵەتی فەرمانگەی ئاوی ژێر زەوی) یان نووسراوی پشتگیری لە ب.گشتی كشتوكاڵی پارێزگا.

ج. بەڵێننامە بدات بە نەگۆڕینیپەمپی كشتوكاڵی بە دانەیەكی تری توانایگەورەتر تەنها دوای ئاگاداركردنەوەی فەرمانگەو وەرگرتنی ڕەزامەندی نووسراو لە لایەنەپەیوەندیدارەكان

2-جێبەجێكردنی بڕگەكانی (3 ، 4 ، 5) تایبەت بەپەمپی كشتوكاڵی لەخاڵی (1)ی پاشكۆی ژمارە (1).

3-دانانیپێوەریپاڵەپەستۆ نزم و پێدانی كارەبا

چوارەم: وەرشەكانی كار لەناوەوە یان لە دەرەوەی سنووری شارەوانی (قەزاو ناحیەو كۆمەڵگاكان و گوندەكان):

پێشكەش كردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە:

1- فۆرمی پێدانی ووزەی كارەبا.

2- مۆڵەتی بینای كارپێكرا و یان نووسراوی پشتگیری لە فەرمانگەپەیوەندیدارەكان لە سنووری شارەوانییەكان یان نوسراوی ڕەزامەندی لایەنی یەكەی كارگێڕی بۆ دەرەوەی سنووری شارەوانییەكان وەپێشكەشكردنی نەخشەی بینا كە تیایدا شوێنپێوەرو گۆڕەر دیاری كرابێت.

3- پسوولەی كارەباپێكهاتەیەكی دراوسێی (ئەگەر هەبوو).

4- ئەنجامدانی نۆڕینی لایەنی تەكنیكی بۆ دیاری كردنیپێویستییەكانەگەیاندنی كارەبا.

5- دانی كرێی نۆڕین بەپێی خشتەی ژمارە (1).

6- خەملاندنی پێداویستیەكانی گەیاندنی ووزەی كارەبا لەلایەن فەرمانگەوە.

7- دانی كرێی بەستن و جێبەجێكردنی كارەكە.

8- بەستنی پێوەرو گەیاندنی ووزەی كارەبا.

پێنجەم:پەمپی كشتوكاڵی ڤۆڵتییەی ناوەند و بەرز (الجهد المتوسط والعالي).

1- پێشكەش كردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە.

أ. فۆرمی پێدانی ووزەی كارەبا.

ب. مۆڵەتی پەمپی كشتوكاڵی یان نووسراوی پشتگیری لە ب.گشتی كشتوكاڵی پارێزگا.

2- دامەزراندنی وێستگەی دابەشكردن (محطة التوزيع).

3- دانانی پێوەرو گەیاندنی تەزووی كارەبا.

4- بڕگەكانی تر هەروەكو لە سێیەم سەرەوە كە تایبەتە بەپەمپی كشتوكاڵی.

شەشەم: مەرجەپۆلەكانی كشتوكاڵی كە لە خاڵەكانی (سێیەم و پێنجەم) ئاماژەیان پێ نەدراوە بەم شێوەیە دەبێت .

1- پێشكەش كردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە.

2- پێشكەشكردنی مۆڵەتی لایەنی پەیوەندیدارو (یان نووسراوی پشتگیری لە ب.گشتی كشتوكاڵی پارێزگای پەیوەندیدار).

حەوتەم: كارگەكان بەهەموو جۆرەكانیەوە لە سنووری شارەوانی (ڤۆڵتییەی بەرز و نزم):

1-پێشكەش كردنی ئەم بەڵگەنامەی خوارەوە:

أ. فۆڕمی پێدانی ووزەی كارەبا.

ب. مۆڵەتی بینای کارگەی یان نووسراوی پشتگیری بەڕێوەبەرایەتیگشتیپەرەپێدانیپیشەسازی یان دەستەی وەبەرهێنان لەگەڵ فەرمانگەیژینگەیپەیوەندیدار و نەخشەیپەسەندکراو کەتیایدا شوێنیگۆڕەڕ و پێوەر دیاریکراو
2-بڕگەکانی تر هەروەك لەپێنجەم سەرەوەدا هاتووە.
هەشتەم: کارگەکان بەسەرجەم جۆرەکانیەوە لە دەرەوەی سنووری شارەوانی (قۆڵتیەی نزم وناوەند و بەرز):
1- پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە:
أ. فۆڕمی پێدانی ووزەی کارەبا.
ب. مۆڵەتی بینای کارگەیلەگەڵ نوسراوی پشتگیری بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەرەپێدانی پیشەسازی یان دەستەی وەبەرهێنان لەگەڵفەرمانگەی ژینگەی پەیوەندیدار و نەخشەیپەسندکراو کەتیایدا شوێنیگۆڕەر و پێوەر دیاریکراو.
2- بڕگەکانی تر هەروەك لەپێنجەم سەرەوەدا هاتووە.
3- نووسراوی فەرمی لە لایەنییەکەیکارگێری ناوچەکە.
4- بڕگەکانی تریش وەك لەشەشەم سەرەوەدا هاتووە.
نۆیەم:گەشت و گوزار
1-پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامەی خوارەوە:
أ. فۆڕمی پێدانی ووزەی کارەبا.
ب. پشتگیری فەرمی بەڕێوەبەرایەتیە گشتییەکانی گەشت و گوزاری ناوچەکە.
ج. پێشکەش کردنیمۆڵەتی کارکردن لە لایەن لایەنەپەیوەندیدارەکان
2- بڕگەکانی تری هاتوو لەیەکەم.

پاشکۆی ژمارە (2)

بۆ خەمڵاندنی ووزەی کارەبای بەکارهاتووی هاوبەش لەکاتی هەبوونی سەرپێچی یان لەکاتی پێویستی فەرمانگە بەم خەملاندنە ئەوە خەملاندنەکە بەپێی ئامێرە کارەباییە بەکارهاتووەکانی هاوبەش دەبێت بەمەرجێك بەبەراوردکردن لەگەڵ خەرجی ووزەی کارەبای هەمان ماوەی ساڵی ڕابردوو کەمتر نەبێت بەم شێوەیەی خوارەوە .
یەکەم: ئامێرەکانی بەکارهاتوو لەماڵان:
1-روناکی: نیوەی ژمارەی گڵۆپەکان×10 کاتژمێر×30 واتبۆرۆژێك (رۆژانە).
2-ساردکەرەوە (سلاجە و هاوشێوەی): (200 وات بەتێکڕای 7 کاتژمێر رۆژانە .
3-بەفرگر(مجمدە) : (350)وات بەتێکڕای 7 کاتژمێر رۆژانە .
4-تەلەفزیون: (200) وات بەتێکڕای 10 کاتژمێر رۆژانە.
5-کۆمپیوتەر: (100) وات بەتێکڕای 6 کاتژمێر رۆژانە.
6-جل شۆر کەگەرمکەری تێدا بێت: (2500) وات بەتێکرای 1 کاتژمێر رۆژانە .
7-جل شۆر بەبێگەرمکەر: (200) وات بەتێکرای 1 کاتژمێر رۆژانە.
8-ئوتو: (1000) وات بەتێکڕای 1 کاتژمێر رۆژانە.
9-پانکە: (100) وات بەتێکڕای 8 کاتژمێر و بۆ ماوەی 5 مانگ لە ساڵەکەدا.
10- 1 فێنککەرەوە(مبردە) بچووك: (200) وات بەتێکرای 8 کاتژمێر و بۆ ماوەی 5 مانگ.

11- فێنککەرەوە (مبردە) گەورە: (300) وات بەتێکڕای 8 کاتژمێر و بۆ ماوەی 5 مانگ .
12- سەتەلایت: (60) وات بەتێکڕای 10 کاتژمێر رۆژانە .
13- سپلیت بەپێی لۆدەکەی مامەڵەی لەگەڵ بکرێت بۆ یەکەی بەکارهاتوو.
14- سپلیت و ئێرکۆندیشن 2 تەن : (3000) وات بەتێکڕای 6 کاتژمێر و بۆ ماوەی 7 مانگ
15- ئێرکۆندیشن 1,5 تەن : (2000) وات بەتێکڕای 6 کاتژمێر و بۆ ماوەی 7 مانگ.
16- بۆیلەری گەورەی ئاو: (3000) وات بەتێکڕای 8 کاتژمێر رۆژانە و بۆ ماوەی 6 مانگ .
17- بۆیلەری بچووکی ئاو : (2000) وات بەتێکڕای 8 کاتژمێر و بۆ ماوەی 6 مانگ.
18- گەرمکەرەوە (مدفاءة) گەورە : (2000) وات بەتێکڕای 12 کاتژمێر و بۆ ماوەی 4 مانگ .
19- گەرمکەرەوە (مدفاءة) بچووك : (1000) وات بەتێکڕای 12 کاتژمێر و بۆ ماوەی 4مانگ.
20- ئەو ئامێرە کارەباییانەی ناویان نەهاتووە: ماوەی کارکردن و پارەکەی بەتێکڕای کاتژمێری کارکردنی دیاری دەکرێت و دەخەمڵێنرێت لەلایەن لیژنەی تایبەت.

دووەم: ئەو پێوەرانەی دانراون بۆپۆلەکانی تر جگە لەماڵان بڕی ووزەی کارەبای بەکارهاتوو دیاری دەکرێت، لە لایەن فەرمانگەی تەکنیکی پەیوەندیدار لەبەڕێوەبەرایەتی دابەشکردنی ووزەی کارەبا خەملاندنەکەی بەپێی توانای ئامێرەکان و بەگوێرەی ڕای لیژنەی هونەری دەبێت .

پاشکۆی ژمارە (3)

ڕێنمایی جێبەجێکردنی پڕۆژەکانی ووزەی کارەبا لەلایەن وەزارەتەکان و لایەنەپەیوەندیدارەکانی حکومەتی هەرێم.

1- هەر پرۆژەیەك لەلایەن هەر وەزارەتێك یان لایەنێکی دیکە داوا بکرێت، دەبێت بودجەی گەیاندنی ووزەی کارەبای پرۆژەکە لەلایەن سوودمەند دابین بکرێت ، ئەم بودجەیەش بەپێی دەرخستەیەك دەبێت کە لە لایەن فەرمانگەی ووزەی کارەبای پەیوەندیدارەوە ئامادە دەکرێت بەپێی دوانرخی هەموارکراوی وەزارەت.
2- هەموو ئەو پڕۆژانە لەلایەن وەزارەتەکانی دیکەو لایەنەکانی تری نەبەستراو بە وەزارەت ئەنجام دەدرێن و پێویستیان بەگەیاندنی ووزەی کارەبا یان خزمەتگوزارییەکی دیکەی کارەبا هەبێت وەك (هەڵگرتنەوەی ستوون ، گۆڕینی ڕێرەوی هێڵ یان فیدەر ، گۆڕانکاری بەمەبەستی نوێکردنەوە ، رووناکی ، هتد . .) سەرجەم بودجەی کارەکەلەگەڵ بودجەی گشتی پڕۆژەکە لەئەستۆی سوودمەند دەبێت وەکەرەستە کۆنەکان دەبێتە موڵکی فەرمانگەی کارەبای پەیوەندیدار.
3- نابێت هیچ لایەنێك بەبێ رەزامەندی وەزارەتی کارەبا هیچ پڕۆژەیەکی کارەبایی لەسەر تۆڕی کارەبا جێبەجێ بکات بەپێچەوانەوە بەپێی یاسا مامەڵەیلەگەڵ دەکرێت.
4- کاری چاککردن و ئیشپێکردنی کارە کارەبابیەکانی پڕۆژەکانی ئەنجامدراو بەپێی ئەم خاڵانەی سەرەوە دەکەوێتە ئەستۆی وەزارەت بەپێی جۆری گرێبەستەکە بەپێی هاتوولە ماددەی(٤٨) خاڵی ٤ .

پاشکۆی ژمارە (4)

پێناسەی (پۆل)ە کانی هاوبەشەکان بەپێی چالاکیەکانیان

یەکەم: پۆلی ماڵان.

ئەو هاوبەشانە دەگرێتەوە کەووزەی کارەبا بەکاردەهێنن و نیشتەجێی ماڵانن لەم جۆرەپێکهاتانەدا:

1- خانووی نیشتەجێبوون لەشار و شارۆچکە و گوندەکان.
2- باڵەخانەکانی نیشتەجێبوون.
3- کابینەکان.

نرخی ووزەی کارەبا بۆ ئەو جۆرە بینایانەی سەرەوە بەم جۆرە دەبێت:

1- ئەو بینایانەی کەپێوەری (سینگل فەیس) و (سێ فەیس)یان هەیە، ئەوە بەپێی ئاستەکانی بەکارهێنانی ووزەی کارەبا دەبێت کە بۆ هەر ئاستێك نرخ دیاریکراون.
2- ئەو بینایانەی کەپێوەریان نیە، نۆڕین ئەنجام دەدرێت بۆ شوێنەکە بەمەبەستی خەمڵاندنی بەکارهێنانی ووزە بەپێی ژمارەو جۆری ئامێرە کارەباییەکان کەبەکار دەهێنرێت لەو بینایەدا، تا ئەو کاتەی پێوەری بۆ دادەنرێت.
3- ئەو کۆمەڵگا نیشتەجێبوونانەی کە یەك پێوەریان هەیە، ئەوە بڕی نرخی یەکەی ووزەی کارەبای تۆمارکراو لەخاوەن پرۆژەکە وەردەگیرێت بەو سیستەمەی کە وەزارەت پەیڕەوی دەکات.

دووەم: پۆلی بازرگانی:

ئەو هاوبەشانە دەگرێتەوە کەتایبەتن بەبەکارهێنانی ووزەی کارەبا بۆ بواری بازرگانی کەرتی تایبەت و کەرتی گشتی بەپێی سروشتی چالاکییەکە، وەك لەخوارەوە هاتووە:

1- نوسینگەی بازرگانییەکانی تاك و کۆ.
2- چێشتخانە و چایخانە و نانەواخانە وشوێنی فرۆشتنی ساردەمەنی و شیرینی و هاوشێوەکانیان لەشوێنەگشتییەکان.
3- کۆمەڵە و سەندیکا ناپیشەییەکان.
4- یاریگا و سینەما و بازاڕ و مۆڵ و نۆرینگەپزیشکیەکان و دەرمانخانەکان.
5- سایلۆکان و کۆگای ساردکەرەوە (ثلاجات) و کۆگاکانی کەلوپەلە جۆراوجۆرەکان.
6- نوسینگەکانی خزمەتگوزاری پیشەیی، وەك (نوسینگەکانی خانوبەرە ، پارێزەران , ژمێرکاران ، خزمەتگوزاری ئەندازیاری ، پەڕاوگەکان) ، وە هەروەها نوسینگەی دەرهێنانی سینەمایی و دۆبلاج و هۆڵی شانۆگەری و شوێنی بلیارد و سەرتاشخانە و شوێنی جوانکاری و هاوشێوەکانیان.
7- بەنزینخانە و گۆڕەپانی فرۆشتنی غاز.
8- باخچەی ساوایان و قوتابخانە و کۆلێژ و زانکۆ تایبەتەکان و یانەوەرزشییەکان و یانەکانی رۆشنبیری و کۆمەڵایەتی و نەخۆشخانە ئەهلییەکان و کەناڵەکانی رادیۆ و تەلەفزیونە ئەهلییەکان.
9- وەرشەکانی پلاستیکی و ئاسنگەری و ئەلەمنیۆم.
10- کۆمپانیاکانیگەیاندن.
11- وەهەر بەکارهێنەرێکی تری کارەبا کە لەپۆلەکانی تر ئاماژەی بۆ نەکراوە

سێیەم:پۆلی پیشەسازی:

ئەو هاوبەشانە دەگرێتەوە کەتایبەتن بەبەکارهێنانی ووزەی کارەبا بۆ بواری پیشەسازی، کەسروشتی کاریان بریتییەلەگۆڕینی مادده لەدۆخێکەوە بۆ دۆخێکی تر بەمەرجێك مۆڵەتی لایەنەپەیوەندیدارەکانی وەزارەتی پیشەسازی و بازرگانی یان دەستەی وەبەرهێنانی هەبێت، وەئەم بەکارهێنانە دەگرێتەوە:

1- پیشەسازی بچوك:کەبریتیە لە دروستکردنی شیرینی و بەرهەمە شیرییەکان و خواردنەوەکان و کارگەکانی ئارد وئالیك و پیشەسازی خۆراك و چاپەمەنی و بڵاوکردنەوە و کارگەی ساردەمەنی و قوتوکردن (تعلیب) و هاوشێوەکانیان.

2- پیشەسازی دەرهێنان و گۆڕین:وەك پیشەسازی نەوت و خەڵوز و خشت و چیمەنتۆ و ئاسن و فەرش و جل و بەرگ و پیستەسازی و کەلوپەلی ماڵ و هاوشێوەکانیان. نرخی ئەم جۆرە هاوبەشانەپەیوەستە بە ئاستی ڤۆلتیەی بەکارهاتوو **(400KV, 132KV, 0.4KV** **(33KV, 11KV ,**

چوارەم:پۆلی کشتوکاڵ:

1-ئەو هاوبەشانە دەگرێتەوە کەتایبەتن بەبەکارهێنانی ووزەی کارەبا بۆ بواری کشتوکاڵ و ڕاوکردن وەك (کێڵگەکان، بێستانەکان، ترومپای کشتوکاڵی، سەنتەرەکانی راو، کێڵگەکانی بەخێوکردنی پەلەوەر و ئاژەڵە جیاوازەکان و حەوزی ماسی و شەتڵگە) و هاوشێوەی ئەم چالاکییانە بەمەرجێك مۆڵەتی لایەنەپەیوەندیدارەکانی وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو هەبێت.

2-کۆگاکانی سارد کەرەوە ئەوانەی کە بۆ هەلگرتنی بەرهەمی بەروبومی کشتوکاڵی ناوخۆی هەرێمی کوردستان بەکار دێت بەمەبەستی پاڵپشتی کردنی جوتیارانی کوردستان بەمەرجێک پالپشتی وەزارەتی کشتوکاڵیان هەبێت و چاودێری بکرێن .

پێنجەم:پۆلی میری:

هاوبەشەکانی دام و دەزگا حکومیەکان دەگرێتەوە کە تایبەتن بەبەکارهێنانی ووزەی کارەبا بۆ فەرمانگە میریەکان و بینایەی وەزارەتەکان فەرمانگە نەبەستراوەکان بەوەزارەتەکان و کونسوڵگەرییەکان و بەشە ناوخۆییە میریەکانی قوتابیان و نەخۆشخانە میرییەکان وشوێنەکانی پەرستن، قوتابخانەکان، وەهەروەها سەندیکاو رێکخراوەکانی کۆمەڵگای مەدەنی, بارەگای حیزبەکان و دام و دەزگاکانیان کە مۆڵەتی فەرمیان هەیە لە حکومەتی هەرێمی کوردستان.

خشتەکان

خشتەی ژمارە (1)

کرێی نۆڕین و بەستانی پێوەر و خزمەتگوزاری پێشکەشکراو بە هاوبەش:

1-نرخی کرێی نۆڕین

کرێی نۆڕین	
چالاکی	کرێی (دینار)
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری لە سنووری شارەوانییەکان	٥،٠٠٠
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری لە سنووری دەرەوەی شارەوانییەکان	١٠،٠٠٠
پۆلی کشتوکاڵی پ.ن	٣٠،٠٠٠

پۆلی پیشەسازی پ.ن	٣٠،٠٠٠
بۆ هەموو پۆلێك کەپ.ب بێت	٥٠،٠٠٠

2-نرخی کرێی بەستن

کرێی بەستن	
چالاکی	کرێ (دینار)
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سینگل فەیس	١٠،٠٠٠
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سێ فەیس.	٢٠،٠٠٠
پۆلی کشتوکاڵی و پیشەسازی ڤۆڵتیەی نزم.	٢٥،٠٠٠
بۆ هەر پۆلێك کەپ.ب.بێت	٤٠،٠٠٠

3-نرخی برین یان گەڕاندنەوەی ووزەی کارەبا

کرێی برین یان گەراندنەوەی ووزەی کارەبا	
چالاکی	کرێ (دینار)
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سینگل فەیس	٥،٠٠٠
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سێ فەیس.	٧،٥٠٠
پۆلی کشتوکاڵی و پیشەسازی ڤۆڵتیەی نزم.	١٠،٠٠٠
بۆ سەرجەم جۆرەکانی ڤۆڵتیەی بەرز.	٢٥،٠٠٠

تێبینی:ئەگەر هاووڵاتی ئامادە نەبوو پارەی ووزەی کارەبا بدات فەرمانگە لیستی بڕینی ووزەی کارەباکەی بۆ دەردەکات بەپێی بڕ و ماوەی نەدانی قەرزەکە. وە دوای دانی ئەم پارەیە لەلایەن هاوبەش ئەوە کرێی بڕین و گەڕاندنەوەی ووزەی کارەباکەی لێ وەردەگیرێت بەپێی خاڵی (3) خشتەی ژمارە(1) ئینجا ووزەکەی بۆ دەگەڕێنرێتەوە.

4-نرخی کرێی گۆرینی پێوەر(نرخی پێوەر لەسەر هاوبەشە کاتێك فەرمانگە دابینی بکات)

کرێی گۆرینی پێوەر	
چالاکی	کرێ (دینار)
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سینگل فەیس	٨،٠٠٠
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سێ فەیس.	١٥،٠٠٠
پۆلی کشتوکاڵی و پیشەسازی ڤۆڵتیەی نزم.	٢٠،٠٠٠
بۆ سەرجەم جۆرەکانی ڤۆڵتیەی بەرز.	٣٠،٠٠٠

5-نرخی کرێی گۆرینی شوێنی پێوەر

کرێی گۆرینی شوێنی پێوەر	
چالاکی	کرێ (دینار)
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سینگل فەیس	١٠،٠٠٠
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سێ فەیس.	٢٠،٠٠٠
پۆلی کشتوکاڵی و پیشەسازی ڤۆڵتیەی نزم.	٢٥،٠٠٠
بۆ سەرجەم جۆرەکانی ڤۆڵتیەی بەرز.	٣٥،٠٠٠

6-نرخی کرێی مۆرکردنەوەی پێوەر

کرێی مۆرکردنەوەی پێوەر	
چالاکی	کرێ (دینار)
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سینگل فەیس	٥،٠٠٠
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سێ فەیس.	١٠،٠٠٠
پۆلی کشتوکاڵی و پیشەسازی ڤۆڵتیەی نزم.	١٥،٠٠٠
بۆ سەرجەم جۆرەکانی ڤۆڵتیەی بەرز.	٢٥،٠٠٠

7-نرخی کرێی گۆڕینی ناوی هاوبەش

کرێی گۆرینی ناوی هاوبەش	
کرێ (دینار)	چالاکی
٥،٠٠٠	گۆرینی ناوی هاوبەش

8-نرخی کرێی هێڵگۆڕین

کرێی هێڵگۆڕین	
کرێ (دینار)	چالاکی
١٥،٠٠٠	پێوەری سینگل فەیس
٣٠،٠٠٠	پێوەری سێ فەیس
بەپێی دوا نرخی هەموارکراوی وەزارەت	گۆرینی ستوون و **(H-Pole)**ی گۆڕەر
٢٥،٠٠٠	لەبری کوژانەوەی هێلی ڤۆڵتیەی نزمی گۆڕەر بۆ هەر کاتژمێرێك
٥٠،٠٠٠	لەبری کوژانەوەی هێلی ڤۆڵتیەی بەرز لەسەر هەر گۆڕەرێك بۆ هەرکاتژمێرێك

9-نرخی کرێی (زيادة قوة)

کرێی (زیادە قوە)	
کرێ (دینار)	چالاکی
١٥،٠٠٠	هاوبەشی ماڵ
٣٠،٠٠٠	هاوبەشی بازرگانی و میری

10- نرخی پێوەر: (نرخی پێوەر بەپێی لیستی هەموارکراوی وەزارەتی کارەبا دادەنرێت ئەگەر پێوەر لەلایەن فەرمانگەوە دابین کرا)

11- لەکاتی ئەنجامدانی سەرپێچی, سەرپێچیکار بەم شێوەیە مامەڵەیلەگەڵ دەکرێت:

یەکەم: بۆ جاری یەکەم سەرەرای پاکتاوکردنی کارەبای خەرجکراوی بەپێی خاڵی (سێیەم) لە ماددەی (٢٠) بەم شێوەی خوارەوەپێ بژاردنی (غرامة) لێ وەر دەگیرێت .

پێبژاردن	مالان	بازرگانی وپیشەسازی و میری	کشتوکاڵی
سینگل فەیس	٦٠،٠٠٠ دینار	١٠٠،٠٠٠ دینار	٧٥،٠٠٠ دینار
سێ فەیس	١٢٠،٠٠٠ دینار	٢٠٠،٠٠٠ دینار	١٥٠،٠٠٠ دینار
گۆڕەر	1000*KVA دینار	1000*KVA دینار	1000*KVAدینار

دووەم: بۆ جاری دووەم دەدرێتە دادگا وەك دزینی موڵکیگشتی مامەڵەیلەگەڵ دەکرێت.

12- بۆ ئامێرەکانی وەك گۆڕەر و ستوون و بۆردی دابەشکردن و بۆردی کۆنترۆڵی رووناکی و کێبڵ بە سەرجەم جۆرەکانیەوە یان هەر کەلوپەلێکی دیکە دەبێت زیانەکەی بخەمڵێنرێت بەپێی دواین نرخی هەموارکراوی وەزارەت.

13- کرێی خوێندنەوەی پێوەر (لەسەر داواکاری هاوبەش)

شوێن	گشت پۆلەکان بە (دینار)
سنووری شارەوانی	٢٠،٠٠٠
دەرەوەی سنووری شارەوانی	٣٠،٠٠٠

خشتەی ژمارە (2)

نرخی بەکرێدانی ساڵانەی کەلوپەلی کارەبا بۆ ئەو کەلوپەلانەیپێش ئەم ڕێنماییە بە کرێ دراون .

ژ	گۆڕەری,11/0.4 KV33/0.4KV	نرخ(دینار)
1	گۆڕەری25KVA	٧٠،٠٠٠
2	گۆڕەری50KVA	١٤٠،٠٠٠
3	گۆڕەری63KVA	١٦٠،٠٠٠
4	گۆڕەری100KVA	٢٥٠،٠٠٠
5	گۆڕەری160KVA	٢٥٠،٠٠٠
6	گۆڕەری250KVA	٣٠٠،٠٠٠
7	گۆڕەری400KVA	٤٠٠،٠٠٠
8	گۆڕەری630KVA	٥٠٠،٠٠٠
9	گۆڕەری1000KVA	٧٠٠،٠٠٠
10	گۆڕەری1600 KVA	٩٠٠،٠٠٠

تێبینی: ئەگەر گۆڕەرەکە جۆری (کیوسك) بوو ئەوە ڕێژەی (10%) نرخی کرێکە زیاد دەبێت.

بۆردی سێرکت برێکەر بۆ ووزەی نزم

ژ	قەباری سێرکت (ئەمپێر)	نرخ (دینار)
1	100	٢٠،٠٠٠
2	250	٣٠،٠٠٠
3	400	٤٠،٠٠٠
4	630	٥٠،٠٠٠
5	1000	٧٠،٠٠٠

وێستگەی مۆبایل (متنقلە)

ژ	وێستگەی مۆبایل (متنقلە)	نرخ (دینار)
1	وێستگەی بەقەبارەی10 MVA	6،300،000
2	وێستگەی بەقەبارەی15 MVA	9،450،000
3	وێستگەی بەقەبارەی25 MVA	12،600،000

تێبینی :

لە کاتی دانانی گۆڕەری جیاواز کە لە خشتەکەدا ئاماژەی پێنەدراوە وەك (ئەو گۆڕەرە کە بە هەوا سارد دەکرێتەوە و ڕۆنی تێدایە و گڕناگرێت)، نرخی کرێکەی بەپێیMVA بۆی ئەژمار دەکرێت.

پێدانی سێرکت برێکەری وزەی نزم لە ڕێگای فەرمانگەی پەیوەندیدار دەبێت و ئەگەر دەست نەکەوت بەپێی ڕێنماییەکانی فەرمانگە و سیفاتی تەکنیکی پەیرەوکراو لە لایەن هاوبەشەکەوە دابین دەکرێت.

خشتەی ژمارە (3)
کرێی پشکنینی(فحص) ئامێرەکانی کارەبا

ژ	جۆری ئامێری کارەبای	نرخ(دینار)
1	گۆڕەر (سەرجەم قەبارەکانی) لە فەرمانگەکە	١٠٠،٠٠٠

2	گۆڕەر (سەرجەم قەبارەکانی) لە شوێنی کار	٢٠٠،٠٠٠
3	سێرکت برێکەر بۆووزەی نزم لە فەرمانگە	١٠،٠٠٠
4	سێرکت برێکەر بۆووزەی نزم لە شوێنی کار	٢٥،٠٠٠
5	سێرکت برێکەر بۆووزەی بەرز لە فەرمانگە	١٠،٠٠٠
6	سێرکت برێکەر بۆووزەی بەرز لە شوێنی کار	٢٥،٠٠٠
7	یەك نموونەڕۆنی گۆڕەر لە فەرمانگە	١٠،٠٠٠
8	یەك نموونەڕۆنی گۆڕەر لە شوێنی کار	٢٥،٠٠٠
9	پێوەریØ1 لە فەرمانگە	١،٥٠٠
10	پێوەریØ1 لە شوێنی کارە	٣،٠٠٠
11	پێوەریØ3 لە فەرمانگە	٥،٠٠٠
12	پێوەریØ3 لە شوێنی کار	١٠،٠٠٠
13	پێوەریØ3لەگەڵ نیشاندەری هێزی بەرز لە فەرمانگە	١٠،٠٠٠
14	پێوەریØ3لەگەڵ نیشاندەری هێزی بەرز لە شوێنی کار	١٥،٠٠٠
15	C.Tلە فەرمانگە	١٠،٠٠٠
16	C.T لە شوێنی کار	٢٥،٠٠٠
17	V.T لە فەرمانگە	١٠،٠٠٠
18	V.Tی لە شوێنی کار	٢٥،٠٠٠

خشتەی ژمارە (4)

بری کەمترین ڕێپێدانی دووری لەسنووری هێڵی کارەباوە

جۆری بەربەست	کەمترین ڕێپێدانی کارەبا بە ستوونە (متر)				کەمترین ڕێپێدانی کارەبا بەئاسۆیی (متر)			
	11 ك.ڤ و 0.4 ك.ڤ	33 ك.ڤ	132 ك.ظ	400 ك.ڤ	11 ك.ڤ و0.4 ك.ظ	33 ك.ڤ	132 ك.ڤ	400 ك.ڤ
1- زەوی سروشتی أ- زەوی چۆل ب- زەوی ئاوەدان	6 7	6 7	6 7	8.25	10 10	١٠ ١٠	١٥ ١٥	50 50
2- ڕێگا و هێڵی شەمەنەفەر أ-ڕێگای سەرەکی ب-ڕێگای لاوەکی ت-هێڵی شەمەنەفەر	8 7.5 8	٨ 8.5 11.5	٨،٨ 9.5 11.5	١٠ 10 15		60 50 50	75 50 50	100 100 50
3- هێڵی کارەبا أ-هێڵی 400 ك.ڤ. ب-هێڵی132 ك.ڤ. ت-هێڵی33 ك.ڤ. ث-هێڵی 11 ك.ڤ.	5 3 2 1.5	5 3 2.5 2	5 3 3 3	5 5 5 5	- - - -	50 30 15 -	50 30 30	50 50 50
4- هێڵی تەلەفون								
5- بۆڕی نەوت	7.5	8	9	10	-	100	100	100
6- وێستگەکانی بەرهەمە نەوتیەکان	7	7	7	10	-	15	30	75

7- پەڕینەوە لە ئاو و جۆگەل ئاوییەکان بەرزترین ئاستی ئاو أ-کەشتیەوانی ب- نا کەشتیەوانی	12.5 7	12.5 7	12.5 7	14.75 9.25	- -	- -	- -	- -
8- باڵەخانەکان	3.5	3.5	5	6.75	1	3.5	-	-
9- دار و درەخت	2	2.5	5	6.75	-	-	-	-

خشتەی ژمارە (5)

کرێی کارەبای کار پێکراو لە ئێستادا (خشتەی نرخی کارەبا)

1- جۆری ماڵان

ژ	سەرف کردنی لە ماوەی مانگێكkwh	یەکەی سەرف کردن لە مانگێك بەkwh	نرخی کارەبا بە دینار
1	1 - 450	450	15
2	451 - 900	450	20
3	901 - 1500	600	35
4	1501 - 2100	600	60
5	2101 - 3000	900	75
6	3001 - 5000	2000	150
7	5001 – بەسەرەوە	....	200

2- جۆری بازرگانی (130) دینار بۆ هەر یەك **(kwh)** .

3- جۆرپیپشەسازی

ژ	سەرف کردنی لە ماوەی مانگێك بە kwh	نرخی کارەبا بە دینار	تێبینی
1	**0.4 KV**	120	بەپێی نوسراوی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران ژ. 1393 لە بەرواری 22\12\2015
2	**11 KV**	100	
3	**33 KV**	100	
4	**132 KV**	100	

تێبینی: سەبارەت بە نرخی بەکار هێنانی کارەبا لەپۆلیپیشەسازی بەپێی بەکار هێنان ئەو نرخانەی سەرەوەپەیڕەو دەکرێت نەوەك بەپێی پێدانیڤۆلتیە ، واتە ئەگەر بەکار هێنانیپێکهاتەپیشەسازیەکە**(0.4KV)** ئەوا بە نرخی (120) دینار دەبێت بۆ هەر **(kwh)**ێك بێ ڕەچاو کردنی جۆریڤۆڵتیەی پێدراو بە سەرچاوەیپێدانی کارەبا، بەڵام ئەگەر هاتوو پێکهاتەکە جۆری بەکار هێنانیڤۆڵتیەی سەروی**(0.4KV)** هەبوو ئەوا وەك نرخی**(11KV)** مامەڵەیلەگەڵ دەکرێت واتە (100) دینار بۆ هەر **(Kwh)**ێك وەهەروەها ئەگەر جۆری بەکارهێنانیڤۆلتیە لەپێکهاتەپیشەسازیەکە سەروی**(11KV)** ئەوا وەك نرخی**(33KV)** کە لە خشتەی سەرەوەدا هاتووە مامەڵەیلەگەڵ دەکرێت وەهەروەها بە هەمان شێوە بۆڤۆڵتیەی سەروتر.

4- جۆری کشتوکاڵی (30) دینار بۆ هەر یەك **(kwh).**

5- جۆری میری (150) دینار بۆ هەر یەك **(kwh).**